

Kubín



Dolný Kubín hostil športové hry telesne znevýhodnenej mládeže krajín V4

Viac ako 200 účastníkov súťažilo v šiestich paralympijských disciplínach: atletike, boccii, lukostrelbe, plávaní, stolnom tenise a cyklistike.

Kubínsky jarmok neprekazilo ani počasie
100 stánkov, 10 remeselníkov, hudobní hostia
a atrakcie prilákali do mesta ľudí zo širokého okolia.

Veľká rekonštrukcia na Mierovej ulici
Na viac ako 380 metrov dlhý úsek je vyčlenených
489-tisíc eur. Renováciou prejdú všetky podkladové vrstvy.





foto: redakcia

Na parašportových hrách mládeže prekonávali bariéry i seba

Dolnokubínske športoviská hostili v polovici septembra športové hry telesne znevýhodnenej mládeže V4. Na medzinárodnom podujatí sa predstavili mladí parašportovci zo Slovenska, Poľska, Česka a Maďarska. Viac ako 200 účastníkov súťažilo v šiestich paralympijských disciplínach: atletike, boccii, lukostrelbe, plávaní, stolnom tenise a cyklistike.



Samotnému otvoreniu hier predchádzalo otvorenie debarierizovanej telocvične Strednej odbornej školy obchodu a služieb, v ktorej parašportovci hrajú stolný tenis a trénujú lukostrelbu. Vybudovanie vstupu s rampou, výmenu dverí a bezbariérovú šatňu zaplatila Nadácia Kia Slovakia. „V špeciálne prispôbenej šatni sa nachádza toaleta, sprcha, umývadlo i odkladací priestor. Jednoducho všetko potrebné, aby si parašportovec mal kde odložiť veci a urobiť hygienu,“ vysvetlil Peter Ištván, riaditeľ SOŠ obchodu a služieb D. Kubín. „Parašport je veľmi inšpiratívna oblasť, ktorú sa snažíme v rámci nadácie podporovať. Aj z toho dôvodu sme tu dnes na otvorení hier. Dolný Kubín je pre nás silným partnerom a veľmi dobrým regiónom,“ ozrejmil Tomáš Kováč, správca Nadácie KIA Slovakia.

Zlatí paralympionici

Športové hry telesne znevýhodnenej mládeže otvorili 13. septembra symbolickým zapálením olympijského ohňa. Na otvárací ceremoniál v hoteli Park prišli podporiť mladé športové nádeje aj slovenskí paralympijskí medailisti z Paríža. „Som rád, že v Dolnom Kubíne sa práve týždeň po paralympijských hrách konajú tieto športové hry. Minulý rok sa ich zúčastnilo zhruba 50 detí so zdravotným znevýhodnením. Dnes je to už projekt V4, kde máme viac ako

200 účastníkov,“ zhodnotil Ján Riapoš, zlatý medailista v štvorhre v parastolnom tenise. „Atmosféra je tu fajn. Vidím na tých športovcoch, že sú nabudení a že sa tešia na svoje športové výkony,“ doplnil Riapoša jeho tímový kolega a rovnako zlatý medailista, Peter Lovaš. „Dúfam, že pre mladých bude najväčšou motiváciou, keď uvidia, že aj hendikepovaní športovci zo Slovenska môžu dosahovať vo svete najväčšie úspechy,“ želá si Radoslav Malenovský, strieborný medailista v parastrelbe. „Ja sa týmto vraciam do svojich detských čias, pretože som sa takýchto športových hier zúčastňovala, aj keď v menšom, lebo teraz je to už medzinárodné. Som tomu veľmi rada a pevne verím, že dnes sú tu medzi nami budúci paralympionici,“ predpovedá zlatá a strieborná medailistka v parastrelbe, Veronika Vadovičová.

Šťastný piatok trinásteho

Športová časť hier odštartovala v piatok 13. septembra paralukostrelbou a bocciou. Sobota priniesla súboje v plávaní, atletike, stolnom tenise a boccii. Súčasťou nabitého programu bola aj časovka v cyklistike. „Hry hodnotím ako veľmi úspešné, pretože sme absolvovali celý program. Prvé reakcie od zahraničných a domácich účastníkov sú veľmi priaznivé. Druhý ročník teda naplnil všetky naše očakávania a dokonca v niektorých momentoch ich aj preko-

nal,“ zhodnotil Pavol Bilík, riaditeľ športových hier. „Šport pre mňa znamená začlenenie sa do spoločnosti a stretávanie sa aj s inými športovcami so zdravotným znevýhodnením. Ja už som na tejto súťaži druhý rok a chystám sa súťažiť v atletike. Tento ročník je výnimočný tým, že sa tu stretávajú aj športovci z iných krajín. Pre mňa je to motivácia, že sa môžeme stretnúť, porozprávať sa, čo je nové,“ teší sa súťažiaca v atletike, Zuzana Jurisová. „Venujem sa lukostrelbe, v decembri to bude už 6 rokov. Ten šport pre mňa znamená veľa, lebo mi otvoril dvere do sveta a priniesol do života veľa nových kamarátov a milých ľudí, ktorí sú mi ochotní so všetkým pomôcť. Môj hlavný cieľ je paralympiáda. Onedlho budem mať 15 rokov, tak na tú najbližšiu by som už teoreticky mohol ísť,“ žela si Šimon Muškát, súťažiaci v lukostrelbe. „Je to pre mňa príležitosť vyskúšať si nové športy, ktoré som ešte nerobil. Som prihlásený na lukostrelbu, atletiku aj cyklistiku. Šport mi pomáha prekonávať prekážky. Chodím pravidelne veslovať. Je to pre mňa voľnosť, pretože na vode mi nič nebráni cítiť sa voľný,“ opisuje prínos športu v živote Krištof Kubala. „Tento ročník bol odlišný predovšetkým svojou emóciou, pretože medzinárodné podujatie prinieslo úplne inú úroveň súťaženia. Športovci z krajín V4 mu svojimi výkonmi dávajú punc európskeho šampionátu juniorov. Predovšetkým v športoch ako plávanie či boccia sme videli špičkové juniorské výkony na úrovni majstrovstiev Európy,“ zhodnotil riaditeľ hier.

Filozofia nezávislého života

Športové hry mládeže, tentokrát medzinárodného rozmeru, našli svoje útočisko v Dolnom Kubíne už po druhýkrát. Mesto sa na ich organizáciu pripravovalo spolu so Slovenským zväzom telesne postihnutých športovcov niekoľko mesiacov. Na súťaže dohliadali certifikovaní rozhodcovia. Pripravená bola elektronická časomiera aj administrácia, optické meranie vzdialenosti či špičkové súťažné vybavenie. Mesto sa aj takto uchádza o štatút parašportového centra národného významu. „Som naozaj milo prekvapená a veľký obdiv pre mesto Dolný Kubín, že sa pustilo do filozofie vytvárania podmienok pre ľudí so zdravotným postihnutím. Nie je to len o odstraňovaní bariér, ale aj o takej spoločenskej zmene myslenia. Pretože čím viac budeme stretávať ľudí so zdra-

votným postihnutím a budú z nich naši partneri, kolegovia a kamaráti, tým viac a rýchlejšie sa budú meniť predsudky, ktoré máme veľakrát v hlavách. Klobúk dole, že mesto propaguje túto inklúziu už aj formou športových aktivít. Cesta, na ktorú nastúpilo mesto Dolný Kubín, je naozaj inšpiratívna pre veľa miest na Slovensku,“ uviedla Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím. „Dolný Kubín je vždy dobre pripravený. Kým minulý rok som mal pocit, že sme tu dostali všetko, čo sme potrebovali, tak tento rok dokázal ešte pridať. Organizátori predviedli fantastický výkon a patrí im za to veľká vďaka,“ povedal Pavol Bilík. „Dolný Kubín má silné zázemie aj v obrovskom množstve dobrovoľníkov. Ani v tomto roku sme nemali žiadny problém zohnať ich desiatky. Dokonca sme si mohli vybrať, pretože ten záujem, predovšetkým zo strany študentov, bol obrovský,“ doplnil primátor, Ján Prilepok. „Dolný Kubín bol prvý, ktorý pochopil, čo znamená filozofia nezávislého života. Takže to je tá unikátnosť, ktorá pevne verím, že bude inšpiráciou pre iné samosprávy, aby sa bezbariérová infraštruktúra viac rozšírila na Slovensku,“ dodal Riapoš.

„My nepotrebujeme, aby nám niekto jednorazovo pomáhal, alebo aby nás ľutoval. My chceme žiť úplne bežný život a k tomu potrebujeme podmienky. A tie podmienky nám chýbajú. Ak toto je taká prvá lastovička z miest na Slovensku, ktoré nám začnú vytvárať podmienky na to, aby sme sa mohli my sami realizovať a nepotrebovali k tomu niekoho, tak budem z toho úplne nadšený. Dúfam, že sa to stane bežnou súčasťou viacerých samospráv,“ žela si paralympionik, Radoslav Malenovský. „Ambície do budúceho obdobia sú jasné. Na budúci rok by sa mohli do Dolného Kubína prísť ukázať parašportovci zo 6-7 krajín strednej Európy. A to už by bola taká miestenka alebo brána k tomu, aby sme potom o rok - o dva, požiadali medzinárodnú organizáciu o usporiadanie svetových hier mládeže,“ uzavrel riaditeľ hier, P. Bilík.

redakcia

Načítajte kód
a pozrite si eportáž
z parašportových
hier mládeže.



Kubínsky jarmok dážd' neprekazil, Ľudí prilákali Kandráčovci i Heľenine oči

Dolný Kubín má za sebou najväčšiu kultúrnu akciu roka. V piatok 13. a v sobotu 14. septembra sa naším mestom niesla jarmočná nálada.



foto: redakcia

Nad tradičným Kubínskym jarmokom a Dňami mesta však visel otáznik. „Príprava jarmoku trvá dlhé mesiace a aj teraz sme mali už dávno všetko nachystané, objednané, zazmluvnené. Keď prišli informácie, že sa na Slovensko valí voda, že môžu nastať vážne problémy, boli sme veľmi ostražití. Povedali sme si, že bezpečnosť ľudí je na prvom mieste, preto sme sa stále rozhodovali, aký bude ďalší priebeh. Počas jarmoku nepretržite zasadal krízový štáb. Každú hodinu sme vývoj situácie sledovali. Boli sme pripravení, že pokiaľ dôjde k nejakému zhoršeniu, boli sme schopní zastaviť celé podujatie do pätnástich minút. Každý jarmok má svoje špecifiká. Tento bol obzvlášť náročný. Veľmi oceňujem prácu kolegov z MsKS, z mestského úradu, technických služieb. Stále boli k dispozícii štátni policajti, rovnako aj naši mestskí policajti, ktorí dohliadali nielen na priebeh podujatia, ale popri tom sme museli monitorovať aj stav našich potokov. Počas týždňa sme čistili dažďové vpuste, aby sme ochránili majetok ľudí,“ povedal Ján Prílepok, primátor Dolného Kubína.

Aj tohtoročný jarmok uviedli hostia z partnerských miest so svojimi príhovormi. Tým predchádzalo otvorenie športových hier telesne znevýhodnenej mládeže. Následne námestím znela hudba v podaní ZUŠ Pelhřimov a ZUŠ P. M. Bohúňa.

100 stánkov a 10 remeselníkov

O jarmočnú atmosféru sa postarali stánky s občerstvením a s rozličným tovarom. Hviezdoslavovo námestie patrilo ukážkam tradičných remesiel. „Kubínčanom prinášam medovníčky z našej výroby. Našou špecialitou sú medovo-karamelové tortičky s rôznym zdobením. Sú to vlastne štyri medové cestá, dvakrát naplnené karamelovou plnkou a v strede je slivkovo-višňový lekvár. Tento rok prinášame aj bezlepkové medovníčky, perníky s detskou tematikou a podobne. Výrobe medovníkov sa venujem už 29 rokov. Za svoje ornamentové vzory som pred dvoma rokmi získala aj vlastnú značku produktu Liptova, ktorá je pre mňa veľkým potešením,“ pochválila sa Miroslava Cingelová z Ružomberka.

„Ja predávam a vyrábam fujary. Tomuto sa venujem už osem rokov a posledné dva roky intenzívne. V prvom rade treba mať suché drevo, ktoré sa suší tri až štyri roky. Následne sa pracuje na výrobe. Veľké fujary majú mohutnejší zvuk a tie menšie sú také pišťalkové,“ povedal Marián Volna z Turian.

„Kubínčanom ponúkam sójové a gélové sviečky s levandulovou vôňou. Vyrábam ich už dva roky a je to pre mňa veľký relax. Ľuďom sa najviac páčia gélové sviečky, lebo sú také iné, moderné,“ uviedla Elena Karcolová zo Zázrivej.

Vystúpili známe hudobné kapely

Jarmočného pódia sa ujali známe hudobné mená. Lákadlom boli Helenine oči, Cico band a René Rendy či Kandráčovci. Tí sa predstavili spoločne aj so žiakmi ZUŠ P. M. Bohúňa. „Sme veľmi radi, že sme mali viac ako sto stánkov a teší nás, že počasie neodradilo ľudí a prišli. Námestie bolo plné. Úžasne sa na Kubínčanov pozeralo, že aj napriek dažďu si program a jarmok užili. V sobotu sme podujatie pre deti kvôli zlému počasiu presunuli do MsKS. Vystúpili Maliny Jam a Sranda banda,“ uzavrela riaditeľka MsKS, Martina Mesárošová.

redakcia

Občanov prišli pozdraviť delegácie z partnerských miest

Do Dolného Kubína pricestovali v polovici septembra zástupcovia partnerských miest, ktorí k nám tradične prichádzajú na Kubínsky jarmok. Pozvanie prijali partnerské mestá Kamenec Podolský, Pakrac, Pelhřimov, Zawiercie a Limanowa.

„Dni mesta s nami prišli osláviť aj zástupcovia z piatich partnerských miest. Užili si jarmočný program, mali sme aj spoločné posedenie a prebehli aj rokovania o ďalšej možnej

spolupráci. Naším partnerom sme ukázali aj okolie Dolného Kubína. Vzali sme ich na Oravskú priehradu, Oravský hrad či do Múzea kávy v Krušetnici," povedal Matúš Lakošík, viceprimátor Dolného Kubína. „Naša spolupráca začala už v šesťdesiatych rokoch. Spolupracujeme intenzívne na úradnej úrovni a vymieňame si skúsenosti. Žiaci z vašich škôl prichádzajú k nám a naši zas k vám. Dnes žiaci zo ZUŠ Pelhřimov zahrajú u vás na jarmoku. Minulý týždeň hrala vaša ZUŠ P. M. Bohúňa u nás. Teraz začala spolupráca aj medzi obchodnými akadémiami a dnes by som chcel dohodnúť spoluprácu aj medzi gymnáziami," povedal Karel Kratochvíl z mesta Pelhřimov.

Spojil ich Martin Kukučín

Dlhoročnú spoluprácu má Dolný Kubín aj s mestom Pakrac v Chorvátsku. Jeho spriateľenou obcou je aj Jasenová. „Spojil nás spisovateľ Martin Kukučín. Radi sme sa stretli s vašimi predstaviteľmi mesta. Mesto je krásne tak, ako vaši ľudia. Mali sme taký projekt, v ktorom sa naše deti vymenili. Deti z obce Jasenová prišli na ostrov Vir a deti z Pakracu prišli lyžovať na Kubínsku hoľu. Táto spolupráca ale skončila. Dúfam, že čoskoro príde ďalší takýto pekný projekt," žela si Miroslav Ivančič z partnerského mesta Pakrac.

Viac ako 20 rokov

Do Dolného Kubína zavítala aj delegácia z partnerského mesta Kamenec Podolský z Ukrajiny. „Vzájomná spolupráca

medzi mestom Dolný Kubín a našim mestom vznikla už pred 20 rokmi. Teraz už tak oslavujeme dvadsaťročnicu. Spolupracujeme na rôznych úrovniach, a to v rámci kultúry, osvetly, ekonomiky. Som veľmi rád, že minulý rok na Vianoce sa mohol pred vašimi obyvateľmi predstaviť náš detský zbor. Ja som tu prvýkrát a veľmi sa mi u vás páči. Program, ktorý nás čaká, nás určite naplní pozitívnymi emóciami," uzavrel Mykhailo Positko z partnerského mesta Kamenec Podolský. Zástupcovia partnerských miest na spoločnom stretnutí poliali Lipu sútokov sveta vodami zo svojich lokálnych riek.

text a foto: redakcia



Župný deň na hrade ponúkol aktivity pre rodiny

Krajská hviezdáreň Žilina odhalila tajomstvá vesmíru. Umeleckí kovári predviedli, aké unikátne kovácke diela sa dajú vyrobiť a časť programu patrila aj Sokoliarom kráľa Svätopluka.

Toto a viac ponúkol Župný deň Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK). Hostil ho Oravský hrad v sobotu 7. septembra. „Povedali sme si, že najatraktívnejšia pamiatka kraja je práve tu. Sme radi, že sme sa s vedením hradu vedeli dohodnúť na takejto akcii. A prečo Župný deň? Lebo stále vnímame, že ľudia nepoznajú všetky aktivity, ktoré sa v rámci kraja robia. Takže tu nájdete nielen kultúru, ale aj integrovanú dopravu, Nadáciu žilinského kraja, ako aj sociálne služby. Jednoducho aby ľudia mali prehľad o témach, ktoré v rámci kraja robíme," povedala Erika Jurinová, predsedníčka ŽSK. „Našou úlohou je ľuďom priblížiť Európsku úniu, keďže aj ŽSK je jej súčasťou. Snažíme sa ísť medzi ľudí a práve na takýchto podujatiach priniesť Európsku úniu zábavnou formou. Máme tu vedomostnú ruletu, vďaka ktorej si môžu overiť svoje vedomosti a zároveň si zasúťažiť o príjemné ceny. Otázky sú smerované práve na Žilinský kraj, na Slovensko a na krajiny EÚ," popisuje hru Zuzana Stančíková z Europedirect Žilinský kraj.

Z hradu pozorovali Slnko

Okrem rôznych zaujímavostí o Žilinskom kraji mohli návštevníci z Oravského hradu pozorovať Slnko. Pozreli si aj predstavenie v podaní bábkového divadla zo Žiliny, či žonglérsku šou, ktorú predviedol Šašo Gumo. Súčasťou župného dňa bol aj remeselný jarmok. Malí návštevníci si mohli vlastnoručne vyskúšať rôzne dobové remeslá. „Ukazujem, ako sa na hrn-

čiarском kruhu vyrába keramika. Deti sú spokojné, vyrobia si niečo, čo si nemajú možnosť vyskúšať len tak hocikde," uviedol hrnčiar Ján Balek z Trstenskej keramiky. „Prezentujeme tu časť našej odbornej a popularizačnej práce. Máme tu veľký päťmetrový model mesiaca, ako aj dva ďalekohľady, pomocou ktorých ukazujeme slniečko. Tým, že sa ďalekohľadom nesmie pozeráť na Slnko, pretože by nám to poškodilo zrak, máme pripravené špeciálne filtre a pomocou nich ho môžu detailne vidieť. Samozrejme, dá sa pozorovať aj pomocou zväračského sklíčka," popisuje Ján Mäsiar z Krajskej hviezdárne Žilina. „Som rada, že tu vidím veľa rodín s malými deťmi. Aj sa tak chceme prezentovať, ako župa priateľská k rodine," uzavrela Erika Jurinová.

text a foto: redakcia



Atmosféru Župného dňa na Oravskom hrade môžete vidieť po naskenovaní kódu.





foto: redakcia

Na ulici Mierovej najbližšie týždne pokoj nebude

V polovici septembra začala na sídlisku Brezovec kompletná rekonštrukcia cesty na ulici Mierovej. V rozpočte mesta je na viac ako 380 metrov dlhý úsek vyčlenených 489-tisíc eur. Ide o najväčšiu investíciu samosprávy do dopravnej infraštruktúry v tomto roku.

Stavebné práce by mali trvať päť týždňov. „Rekonštrukcia ulice Mierovej je dlhodobou prioritou obyvateľov a zástupcov sídliska Brezovec. Táto rekonštrukcia je dôležitejšia o to viac, že od 1. júla sme tu zaviedli reguláciu statickej dopravy a prišlo k zjednosmerneniu ulice Dukelských hrdinov. Celá doprava preto plynie práve cez ulicu Mierovú. Čo sa týka jej povrchu, ten je celoplošne rozrušený viac ako na 50% a bodová oprava je už neekonomická,“ zhodnotil Miroslav Kosmeľ, vedúci odboru dopravy a miest. hosp. MsÚ DK. „Nechceli sme urobiť len lacné riešenia povrchu, ktoré vydržia pár rokov. Chceli sme, tak ako aj v iných častiach mesta, ulicu za ulicou prebudovať od podlahy. To znamená, že dať do poriadku všetky podkladové vrstvy, aby cesta vydržala dlhé obdobie,“ doplnil primátor, J. Prílepok.

Podložie pôjde preč

Dolnokubínska samospráva si pred rekonštrukciou dala vypracovať diagnostiku podložia, pretože mala podozrenie, že nie je dostatočne únosné. Vo viacerých úsekoch sa zistilo, že bude treba do neho zasiahnuť viac ako 50 centimetrov a kompletne ho vymeniť. V projektovej dokumentácii je preto okrem podložia zadaná aj výmena všetkých konštrukčných vrstiev vozovky, vrátane živých povrchov a obrubníkov. „Oslovili sme všetkých sieťarov, ktorí mohli byť v dotyku s predmetnou stavbou. Predovšet-

kým Oravskú vodárenskú spoločnosť (OVS), plynárov, ale aj prevádzkovateľov optických sietí, aby si preverili stav svojich podzemných vedení. A samozrejme, pokiaľ je to nevyhnutné, ešte pred samotnou rekonštrukciou urobili opravu potenciálnych porúch. Takýmto spôsobom si OVS vyriešila dlhodobý problém a urobili prepojenia vodovodu práve pod touto miestnou cestou,“ vysvetlil Miroslav Kosmeľ.

Rozširovať parkovacie plochy nebudú

Rekonštrukcia sa dotkne aj viac ako 150-tich parkovacích miest a plôch na komunálny odpad, ktoré budú v niektorých miestach rozšírené. „Rekonštrukcia je zameraná predovšetkým na obnovu povrchov, spevnenie podkladových vrstiev, výmenu obrubníkov a samozrejme následné polozenie nových asfaltových povrchov. Samotné rozšírenie parkovacích plôch nie je obsahom rekonštrukcie. Je potrebné ale povedať, že práve na tejto ulici je ešte priestor na ich rozšírenie, ale mesto bude musieť pripraviť samostatnú kapitálovú akciu, ktorá umožní parkovacie plochy rozšíriť,“ ozrejmil vedúci odboru dopravy. Samospráva odporúča obyvateľom, aby počas stavebných prác využili voľné parkovacie kapacity, predovšetkým na uliciach Ľudovíta Štúra, Nemocničnej a Dukelských hrdinov. Tú museli kvôli rekonštrukcii opätovne dočasne zubojsmerniť. „Týmto chceme

požiadat všetkých obyvateľov o strpenie. Myslím si, že po ukončení tejto akcie budú spokojní minimálne tak, ako obyvatelia ulice Dukelských hrdinov, ktorej rekonštrukciu sme už zrealizovali v predchádzajúcom období,“ uzavrel Miroslav Kosmeľ.

redakcia

Prichýlili odídenčov z Ukrajiny, teraz dostali finančný dar na rekonštrukciu

Rekonštrukcie na školskom internáte v Kňažej dokončili. Medzinárodná organizácia pre migráciu podporila renováciu už 25-tich ubytovacích zariadení po celom Slovensku. Po roku dokončili najnáročnejší projekt na ubytovni Strednej odbornej školy polytechnickej.

Organizácia vymenila vnútorné rozvody vody a kanalizácie. „Projekt v Kňažej bol najkomplexnejší, pretože nešlo len o materiálnu pomoc. Vymenili sme infraštruktúru stupačiek, čo si vyžadovalo jednak projektovú dokumentáciu aj dozor. Museli sme vyhlásiť súťaž na zhotoviteľa, čo bolo mierne komplikované. Musím povedať, že sme mali s vybranou firmou veľmi dobrú komuni-



káciu a dielo sa podarilo dokončiť. Dodržali sme čas aj stanovený rozpočet," ozrejmil Michal Sládek, koordinátor Medzinárodnej organizácie pre migráciu.

Internát slúži ako nový domov

Všetky práce, projekt, nábytok a materiál vyšli v hodnote 80-tisíc eur. Priestory neslúžia len študentom, ale odídencom z Ukrajiny. Prví prišli na ubytovňu pred dvoma rokmi. Niektorým poslúžila ako dočasné útočisko, iní tam sú ubytovaní dodnes. „Naozaj prichádzali vystrašení, vystresovaní, báli sa o svojich blízkych, ktorí tam ostali. Prichádzali s jednou, dvoma taškami. My sme považovali za morálnu povinnosť pomôcť im, lebo ľudia si majú pomáhať. Prichádzali tu väčšinou ženy s malými deťmi, ktoré utekali pred vojnou,“ hovorí zo skúsenosti riaditeľka SOŠ polytechnickej Kňažica, Adriana Bellová.

50 až 60 ubytovaných ľudí

Dospelí si našli prácu a deti začali cho-

diť do školy. „Naučili sa jazyk, deťom tu vôbec nerobilo problémy. Za dva, tri mesiace hovorili plynulo po slovensky. Starší s tým mali viac problémov. Navštevovali rôzne kurzy. Kvôli tejto jazykovej bariére sa doteraz niektorým nedarí nájsť prácu, ktorú vykonávali na Ukrajine. Sme radi, že všetci tí ľudia, ktorí cez nás prešli, dostávajú patričnú pomoc aj okolitých firiem,“ povedala Adriana Bellová. Ruku k dielu priložili aj viacerí dobrovoľníci. „Chcem oceniť najmä ochotu obyčajných ľudí. Viacerí sa nás pýtali, ako môžu pomôcť. Chodili tu brigádovať, pomáhali nám rôznou formou potravinových balíčkov, nosili kupóny,“ spomína Adriana Bellová.

Pomáhajú ľuďom začať nový život

Medzinárodná organizácia pre migráciu funguje už 70 rokov. Poskytuje služby, poradenstvo a pomoc vládám aj migrantom. Na Slovensku podporuje ľudí k ich integrácii na trhu práce aj spoločnosti. „Tento internát bol súčas-

ťou odpovede našej krajiny riešiť vojnovú krízu u našich susedov. Snažíme sa podporovať takéto miesta a zlepšiť životné podmienky. Je to štartovacia čiara do nového života pre ľudí, ktorí prichádzajú na Slovensko,“ vysvetľuje Michal Sládek. Kvôli zmene legislatívy škola poskytuje ubytovanie komerčne. Do cenníka pridali položku dlhodobého ubytovania, čomu prispôbili aj cenu.

text a foto: redakcia



Cintorín na Medzihradnom má novú urnovú stenu

Na cintoríne v Medzihradnom pribudla urnová stena. Technické služby ňou reagovali na požiadavky ľudí, ktorí mali záujem o tento typ urnového miesta.

Kolumbárium, ktorého povrch tvorí mramor, stál 15-tisíc eur. „Má šesťnásť menších a osem väčších schránok. Občanom ich budeme ponúkať už čoskoro. Na septembrovom zastupiteľstve bude schválený prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou je aj cenník. Do tohto cenníka sme už zahrnuli aj ceny za prenájom týchto urnových miest,“ ozrejmil konateľ Technických

služieb, s.r.o., Pavol Heško. Jedna urnová stena bola v minulosti umiestnená aj na Novom cintoríne na Malom Bysterci. Jej kapacita je už ale naplnená. Technické služby majú v pláne budovať kolumbária aj na ostatných cintorínoch v Dolnom Kubíne.

redakcia

Opravujú chodníky na Medzihradnom a pri ceste I/70

Dolnokubínska samospráva v týchto dňoch celoplošne opravuje dva frekventované, dvestometrové chodníky. V mestskej časti Medzihradné sa jedná už o druhú etapu rekonštrukcie komunikácie pre peších na ulici Medzihradskej.

„Na Medzihradnom pokračujeme v oprave chodníka a oporného múru zo strany od potoka pri štátnej ceste tretej triedy. Jedná sa o stavebné práce, ktorých obsahom je oprava oporného múru a bezpečnostného zábradlia, vrátane jeho nového prekotvenia. Samotný chodník potreboval už nový povrch, takže sme pristúpili k vybúra-

niu konštrukčných vrstiev, výmene poškodených obrubníkov, zabezpečovali sme nové bezbariérové vjazdy k rodinným domom. Následne boli doplnené nové konštrukčné vrstvy a položený nový živичný povrch,“ vysvetlil Miroslav Kosmeľ, vedúci odboru dopravy a miest. hosp. MSÚ D. Kubín.

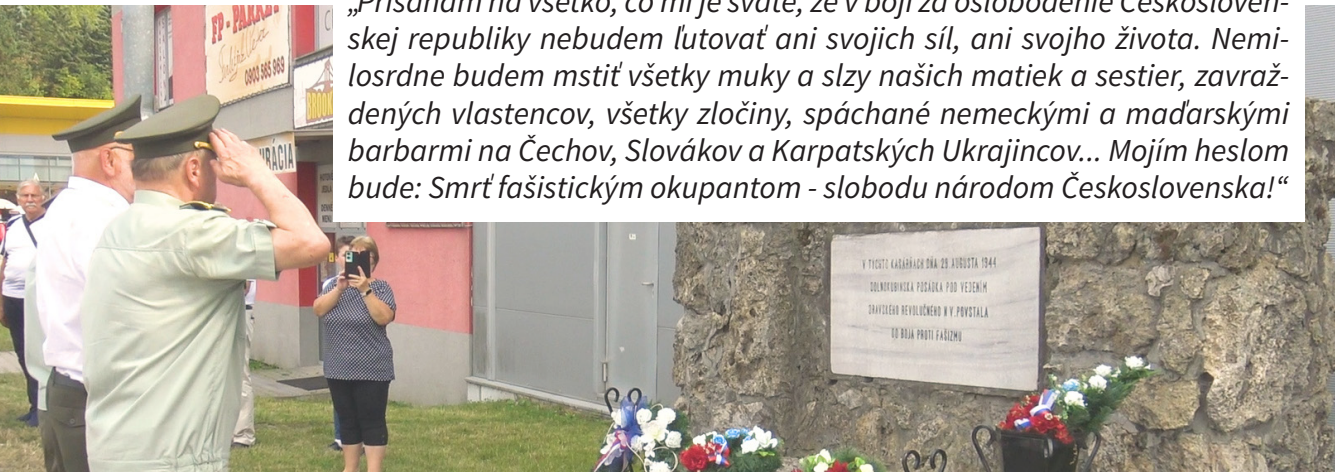
Komplexnej rekonštrukcie sa dočkal aj chodník pri štátnej ceste I/70. Oprava začína od priechodu pre chodcov pri obchodnej akadémii a končí pri priechode pred kruhovým objazdom. „Tento chodník je dlhodobo požadovaný práve výborom Staré mesto. Je celoplošne rozrušený, čiže predmetom stavebných prác je vybúranie jestvujúceho živичného povrchu a konštrukcií, ktoré boli poškodené a obojstranné osadenie betónových obrubníkov. Následne budú doplnené konštrukčné

vrstvy chodníka. Bude tam doplnená aj cementová stabilizácia a následne položený nový živичný povrch,“ doplnil Miroslav Kosmeľ. Z mestského rozpočtu je na opravu oboch chodníkov vyčlenených 110-tisíc eur. Práce by mali byť hotové do konca septembra.

text a foto: redakcia



Dve jubileá, dva historické míľniky, dve morálne víťazstvá



„Prisahám na všetko, čo mi je sväté, že v boji za oslobodenie Československej republiky nebudem ľutovať ani svojich síl, ani svojho života. Nemilosrdne budem mstiť všetky muky a slzy našich matiek a sestier, zavraždených vlastencov, všetky zločiny, spáchané nemeckými a maďarskými barbarmi na Čechov, Slovákov a Karpatských Ukrajincov... Mojim heslom bude: Smrť fašistickým okupantom - slobodu národom Československa!“

Takto prisahal každý československý partizán v roku 1944. 10 až 15-tisíc povstaleckých obetí, 300 zajatých vojakov a partizánov, 33 zapojených národov. Slovenské národné povstanie vyslalo odkaz ďalším generáciám, aby si chránilo demokratické hodnoty. Pripomenuli si to aj v Dolnom Kubíne.

Prvou zastávkou bola pamätná tabuľa Pavla Ondrejčáka v Záskalí. Vence položili aj pri Gymnázium P.O.Hviezdoslava, Oravskej galérii, na Srňacom a pri pamätníku SNP. „Musíme vysvetľovať skutočnosti, ktoré sa udiali v tomto období. Hlavne našim deťom, mládeži, aby sa to neopakovalo,“ upozornil predseda oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Róbert Fajta. „Treba pripomínať mladým, že to nebolo len tak. Nemáme niekoľko životov. Život máme len jeden a ten si treba chrániť. Nielen svoj, ale aj životy všetkých ľudí, ktorí existujú,“ povedal Štefan Stieranka zo Zväzu vojakov SR.

SNP bol len začiatok boja za demokraciu

Neistota a nespokojnosť obyvateľstva začala vzrastať po vyhlásení vojny Sovietskemu zväzu a neskôr aj Spojeným štátom, kde mali Slováci svojich príbuzných. Odpor voči režimu využili najmä odbojové skupiny. S demokratmi, komunistami a antifašistami Slovenskej armády prijali Vianočnú dohodu, vďaka ktorej vznikla povstalecká Slovenská národná rada. Partizánske oddiely začali vo väčšej miere vznikáť od roku 1944. Slovenská armáda dostala rozkaz proti nim zakročiť, no akcia skončila neúspešne. Mnoho vojakov sa k partizánom pridalo. Na Orave pôsobili v brigáde Signál. „Vyvrcholilo to tým, že sa ľudia zapojili do SNP nielen tým, že masovo pomáhali, ale že sa skutočne aj dobrovoľne prihlasovali do partizánskych hliadok,“ povedal Štefan Stieranka.

Situáciu v Dolnom Kubíne v čase vypuknutia SNP opísal jeho účastník Emil Hýroš: „Dňa 29. augusta 1944 bolo ticho pred búrkou. Všetci čakali, čo povie armáda, kto sa ujme rozpadnutého domáceho poriadku a vyvedie všetkých z neistoty.

Jedno však bolo isté, že nijaká vládna moc (Slovenského štátu) neexistovala, a keby aj bola, iste by ju nikto neposlúchal. Tým skôr, ak by niekto chcel hájiť rozkazy z Bratislavy.“ V ten istý deň podplukovník Golian vydal rozkaz: „Začnite s vystavovaním“.

Ústava zaručuje právny štát a demokraciu v krajine

„Postavili sme sa na tú správnu stranu, na stranu proti nemeckému fašizmu. Na druhej strane, hrôzy, ktoré si ľudia pretrpeli v období Slovenského štátu, boli tak nespravodlivé, že občania sa vzopreli utláčaniu,“ zhodnotil Štefan Stieranka. 1. september je už 30 rokov venovaný našej Ústave SR. Hoci si v ten deň pripomíname dve rôzne udalosti, obe zohrali v slovenskej histórii významnú rolu. „Je dôležité mať ústavu. Zákon a spravodlivosť v krajine treba udržiavať. To je asi to najdôležitejšie, pretože od toho sa odvíjajú ďalšie veci. To, ako ľudia vnímajú vlastnú krajinu, to, ako vnímajú spravodlivosť vo svojej krajine. To, či si spájajú svoju budúcnosť so svojou krajinou,“ odkázal primátor Dolného Kubína, Ján Prílepok.

redakcia

Obete holokaustu nezostali zabudnuté

Dolný Kubín bolo prvé mesto na svete, ktoré sa už v roku 1942 dozvedelo, čo sa v koncentračných táborech deje. Správa Alfréda Wetzlera a Rudolfa Vrba prišla pritom až o dva roky neskôr. O tomto aj o ďalších zaujímavostiach sa rozprávali v Dolnom Kubíne pri spomienke na obeť holokaustu a rasového násillia.

„Pre mňa je vždy silné, keď môžeme počúvať príbehy ešte živých svedkov. Vtedy to nie sú len čísla, toľko a toľko tisícok bolo deportovaných, ale zrazu tie mená majú aj tváre,“ vyzdvihol spoluorganizátor, Pavol Strežo. Jednou z tvári bol

aj Tibor Spitz . Po vypuknutí SNP sa pre svoj židovský pôvod s rodinou ukrýval v lese. 7 mesiacov im bol domovom vykopaný bunker. Po oslobodení Dolného Kubína Tibor vyštudoval vysokú školu a stal sa odborníkom v sklárstve. V Spojených štátoch žije už 56 rokov a svoje poslanstvo šíri dodnes. „Spojil sa s nami z Ameriky. Už má 95 rokov a rozprával študentom o tom, ako sa žilo v Dolnom Kubíne. Boli sme v telocvični na Gymnáziu P. O. Hviezdoslava, kde prišli študenti z viacerých základných aj stredných škôl z Dolného Kubína,“ povedal spoluorganizátor, Pavol Strežo.

Keď číslo dostalo opäť svoju tvár

Nacistická ideológia vzala ľuďom domov, majetok aj ich identitu. Namiesto toho dostali číslo. Na podujatí Nezabudnutí susedia im vrátili ich mená. „Je to memento pre mladých ľudí, pretože po týchto ľuďoch neostalo nič. Možno číslo, možno kus popola. A preto v roku 2012 vznikla myšlienka vytvoriť pamätník ľuďom, ktorí zahynuli v koncentračnom tábore a umiestniť do pamätníka dvestotridaťsedem kameňov za každého človeka, ktorý tam zahynul,“ pripomenula poslan-

kyňa MsZ Dolný Kubín, Emília Jurčíková. „Tým, že čítame ich mená, im navraciame dôstojnosť a hodnotu. Za každým menom sú možno ďalšie generácie, ktoré spolu s tým človekom zomreli. Tomu človeku sa už nikdy nenarodili žiadne deti a nemohli pokračovať v rodovej línii,“ hovorí Pavol Strežo.

Spomienková trizna odkryla viacero ďalších príbehov

„Zaujali ma príbehy života našich rodákov Tibora Spitzu aj pána Friedmana. Ten dodnes pôsobí v Jeruzaleme ako profesor na Jeruzalemskej univerzite. Ďalší rodák, Arnold Peter Weisz-Kubínčan, je svetovo uznávaný maliar. Nechali nám kus histórie,“ odkázala Emília Jurčíková. Spomienka každého rok spája mestá a obce, ľudí s rôznym náboženským presvedčením a podporuje dialóg najmä s mládežou. „Antisemitizmus dnes opäť zúri. Zdá sa, akoby sme zabudli na to, čo sa tu dialo pred osemdesiatimi rokmi. A preto je potrebné sa k tomu vrátiť, lebo vtedajšia genocída sa môže udiť kedykoľvek znovu,“ varuje Pavol Strežo.

redakcia

Festival Medze rozširoval povedomie o klíme a komunite

Od augusta žije svet na ekologický dlh. Slovensko vyčerpalo svoje prírodné zdroje už v máji. Znamená to, že ak by sme všetci spotrebúvali toľko, koľko spotrebúvame, potrebovali by sme tri zemegule. Aj toto bola téma festivalu Medze v Dolnom Kubíne.

Spojil komunity, širil povedomie o klimatickej kríze a podnecoval dialóg. „Hlavná myšlienka je vzdelávanie, ale aj vytváranie komunity a spájanie ľudí v tejto téme,“ odkázala organizátorka, Žofia de Groot. Hudba, diskusia, swapy, workshopy. Toto a mnoho ďalšieho ponúkal festival v rôznych kútach mesta. Sobota sa niesla v hudobnom rytme. V nedeľu boli na programe hneď tri diskusie. Diskutovali aj mená ako novinár Jakub Filo a herečka Zuzana Fialová. „Prvá diskusia sa venovala klimatickým dezinformáciám. O tom, ako vznikajú. Druhá bola o našom meste a o Orave. Rozprávali sme sa, ako sa tu dá žiť lepšie a tak ďalej. Posledná sa venovala klíme ako kontroverznej téme. Diskutovali sme o tom, ako by sme o nej mohli lepšie komunikovať, aby sme si navzájom rozumeli. Nazvali sme to Alergény spoločenskej diskusie,“ vysvetlila Žofia de Groot. „Chceme, aby dialóg, ktorý vedieme, alebo tie činnosti, ktoré robíme, boli pre všetkých. Aby neboli príliš odborné, ani príliš zavádzajúce. Snažili sme sa zapojiť čo najviac nejakých lokálnych aktérov. Najmä podniky, ale aj ľudí, ktorí už v meste fungujú,“ ozrejmla Katarína Pšenáková, kreatívna riaditeľka organizácie Klíma ťa potrebuje.

Iniciatíva Klíma ťa potrebuje má potenciál aj v D.Kubíne

Hlavným partnerom bola iniciatíva Klíma ťa potrebuje. Do environmentálnej témy zapájajú verejnosť. Celonárodné aj lokálne. „Niekedy je to len piknik, diskusia alebo nejaké mini adaptačné riešenie. Inokedy podujatie podobné festivalu Medze. Niekedy sú to aj také priamočiarejšie akcie, ako protest alebo upozorňovanie na nejaký problém v meste spojený s klimatickou krízou,“ doplnila Katarína Pšenáková. Aktívni sú aj v online priestore. Využívajú ho na komunikáciu

a vzdelávanie ľudí. Klíma ťa potrebuje si zároveň vychováva ďalšiu generáciu koordinátorov. Našli ich aj v Dolnom Kubíne. „Sme momentálne v troch mestách. V Bratislave, v Košiciach a v Banskej Bystrici. Vytvorili sme tréning pre nových klimatických koordinátorov. Sú medzi nimi aj dievčatá, ktoré organizovali spolu so mnou tento Medze festival. Zatiaľ sme ako Klíma ťa potrebuje boli len nejakým spoluorganizátorom alebo partnerom tohto podujatia. Dievčatá sa momentálne zaučávajú, aby takáto angažovaná skupina v Dolnom Kubíne vznikla,“ vyzdvihla Katarína Pšenáková. „Všetci ľudia alebo organizácie, ktoré sa do toho zapojili, tak nadšene pomáhali. Podporili náš nápad. Hneď prichádzali ľudia s nejakými návrhmi. Nestretli sme sa s nikým, kto by nemal pozitívnu reakciu,“ teší sa z odozvy Žofia de Groot.



Pre účastníkov pripravili pestrý eko-program

Positívnu odozvu mali aj spravidelné aktivity. Účastníci mohli štrikovať, čítať alebo tvoriť s keramikou. „Mali sme swap aj rôzne stánky spriatelnených organizácií. Bola tu Or.knižnica, ktorá festival podporila aj ako partner. Pán riaditeľ bol zároveň našim hosťom v diskusii. Prišli sem ľudia z Donio a Žurnálu, odkiaľ tiež Ivan Zaťko bol aj súčasťou diskusie,“ hovorí Žofia de Groot. V aktivitách plánujú pokračovať. Verejnosť chcú osloviť cez diskusie, ktoré chcú organizovať viackrát do roka.

text a foto: redakcia



foto: redakcia

V Žaškove otvorili školský rok, škola má nového riaditeľa i kanalizáciu

V Základnej škole s materskou školou v Žaškove otvorili 2. septembra nový školský rok. Na slávnosti nemohli chýbať okrem prvákov a ich rodičov ani starší spolužiaci, pedagógovia a starosta via Žaškova i Párnice. Novému školskému roku požehnali aj katolícki a evanjelickí duchovní.

V rámci programu vystúpil detský folklórny súbor Trnkárik, ktorý pri škole funguje už takmer 40 rokov. Do školských lavíc si v Žaškove tento rok sadne 153 žiakov. „Prváčikov nastúpilo deväťnásť. Sú plní odhodlania a očakávania. Verím, že v škole nájdú to, po čom ich srdce túži a budú svedkami mnohých dobrodružstiev. Čaká ich množstvo kamarátov a spolužiakov a s nimi veľa zážitkov,“ zhodnotil nový riaditeľ ZŠ s MŠ Žaškov, Jaroslav Kržka. „Bolo náročné leto. Koncom júna sa pani riaditeľka vzdala funkcie a museli sme vyhlásiť výberové konanie. Všetko sme v zmysle zákona stihli, tak sa nám to podarilo, že rada školy koncom júla vybrala nového riaditeľa z piatich kandidátov. Od prvého augusta pán riaditeľ Kržka nastúpil, ujal sa funkcie, vyhrnul rukávy a pracuje naplno, ako sa dá,“ ozrejmil starosta Žaškova, Anton Nemček.

Školu chce prepájať s verejnosťou

Jaroslav Kržka pôsobil takmer 24 rokov ako pedagóg v ZŠ Martina Kukučina v Dolnom Kubíne. Do Žaškova prišiel s víziou modernizovať školu i vyučovací proces a prepojiť ju viac s verejnosťou. Veľký potenciál vidí aj v spádovej obci Párnica. „Je to pre mňa výzva a niečo nové. Rád by som pomohol škole byť inštitúciou modernou. Byť školou zmysluplnou a úspešnou. Máme tu veľmi talentovanú verejnosť, ktorá už teraz pôsobí v centre voľného času a pre deti

organizuje veľmi zaujímavé krúžky. Alebo sú to folkloristi, ktorí ma hneď oslovili do spolupráce. Škola je zateplená, na všetkých budovách sú vymenené okná. Čiže naozaj nás čaká energeticky úsporná prevádzka. Interiér je materiálne na vysokej úrovni. Škola je pripravená na školský rok, aj po organizačnej i personálnej stránke,“ vysvetlil riaditeľ.

Pripojili sa na novú kanalizáciu

Ešte pred začiatkom školského roka stihla škola pripojiť všetky svoje budovy na novú obecnú kanalizáciu a zvýšiť internetové pokrytie v triedach. „Keďže vlani bola dokončená kanalizácia v našej obci a od apríla tohto roku sa jednotlivé rodinné domy pripájajú na kanalizáciu, tak aj základná škola sa musela pripojiť. Práce sme realizovali posledné dva augustové týždne. Pripojila sa telocvičňa, základná škola aj školská jedáleň. Ešte v júni sa podarilo pripojiť spolu s hasičskou zbrojnicou aj materskú školu,“ zhrnul starosta Žaškova. „Škola aj do budúcnosti bude neustále potrebovať modernizáciu. Nielen modernizáciu priestorov. Vidím aj spôsob na modernizáciu vzdelávacieho procesu. Vieme veľmi dobre, že pred nami stojí veľká výzva a tou je prístupenie na novú kurikulárnu reformu, do ktorej by sme sa radi zapojili už v nadchádzajúcom školskom roku,“ dodal J. Kržka.

Jozef Gruchalák napísal svoju knižnú prvotinu, spomína v nej na rodičov učiteľov

J. Gruchalák zasvätil svoj život pomoci druhým. Prišiel čas, kedy sociálnu prácu prenechal ďalším a objavil v sebe vášň k rezbárstvu a hudbe. Okrem dláta do ruky chytil aj pero a písanie už išlo samé.

Vrátil sa do svojho detstva a zážitky so svojimi rodičmi uchoval v knihe. Spomienky pána učiteľa na Pokryváč získali aj ocenenie. Umiestnili sa na druhom mieste v čitateľskej súťaži Kniha Oravy 2023 v kategórii odborná literatúra. „Otec aj mama ako učiteľia na sklunku svojho života veľmi často spomínali v dobrom na svoje učiteľské roky. Keď som išiel na dôchodok, stretol som pár ľudí, bývalých žiakov mojich rodičov. Veľmi živo a krásne spomínali na roky, keď ich moji rodičia učili. Po ich smrti som si pozeral ich archívne poznámky. Boli kronikári. Tak som sa z úcty k nim rozhodol, že napíšem túto knižku,“ povedal autor knihy, Jozef Gruchalák.

redakcia

pokračovanie článku na strane 15

ZBER **NEBEZPEČNÉHO** ODPADU V MESTE DOLNÝ KUBÍN

26. októbra 2024 (sobota)

V uvedenom termíne bude podľa časového harmonogramu na určených miestach pristavené vozidlo technických služieb, ktorého pracovníci budú odpad preberať od občanov (fyzické osoby) - nepodnikatelia do max. hmotnosti 5 kg na domácnosť.

Odpad musí byť presne identifikovateľný s presne označeným obsahom!

Nezbierajú sa cytotoxické, cytostatické a iné liečivá (potrebné odovzdať v lekární) a elektroodpad.

Zoznam zbieraného nebezpečného odpadu:

- **obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok z domácností (napr. z farieb)**
- **všetky druhy batérií a monočlánkov**
- **rozpúšťadlá (identifikovateľný a presne označený obsah)**
- **pesticídy**
- **žiarivky**
- **oleje a tuky (identifikovateľný a presne označený obsah)**
- **farby, lepidlá, tmely a živice z domácností**

Bližšie informácie týkajúce sa zberu nebezpečného odpadu vám poskytneme na Technických službách s. r. o., Nábřeží Oravy 627/1 Dolný Kubín, tel. 043/586 49 05.

(Miesta určené na preberanie nebezpečného odpadu nájdete na opačnej strane tohto oznamu).

MIESTA URČENÉ NA PREBERANIE NEBEZPEČNÉHO ODPADU:

Prvý zberový okruh:

STARÉ MESTO:

| | |
|--|--------------------|
| ul. M. R. Štefánika – bytovka 1834 – plechové garáže | 07.00 – 07.15 hod. |
| ul. ČSA, Staničná – pri železničnom priecestí | 07.20 – 07.30 hod. |
| ul. Železničiarov a Bernolákova pod viaduktom | 07.35 – 07.55 hod. |
| ul. Aleja Slobody – pri bl. 1887 (trafostanica) | 08.00 – 08.20 hod. |
| ul. Aleja Slobody – pri bl. 1889 (SZ) | 08.25 – 08.45 hod. |
| ul. Aleja Slobody – pri bl. 1893 od detského ihriska oproti gymnáziu | 08.50 – 09.05 hod. |
| ul. Matúškova – parkovisko za obchod. Centrom NIKA nábytok | 09.15 – 09.35 hod. |
| ul. Jánoškova, zastávka MHD | 09.40 – 10.00 hod. |

BANISKO:

| | |
|--|--------------------|
| ul. Chočská 1526-1527, nad obchodom | 10.05 – 10.20 hod. |
| ul. Chočská 1530 – križovatka ku garážam | 10.25 – 10.40 hod. |
| ul. Chočská 1539 pri MŠ | 10.45 – 11.00 hod. |

MEDZIH RADNÉ:

| | |
|--|--------------------|
| ul. Medzihradská – pri obchode Jednota | 11.10 – 11.25 hod. |
| ul. Medzihradská – konečná MAD pod cintorínom | 11.30 – 11.45 hod. |
| ul. M. Hamuljaka – na križovatke ulíc Šmidkeho a E. Hroboňovej | 11.50 – 12.05 hod. |

BREZOVEC:

| | |
|--|--------------------|
| ul. J. Hollého a átriá – vedľa radu garáží | 12.15 – 12.30 hod. |
| ul. Nemocničná – pri sep. zbere (vchod do bývalej ZŠ) | 12.35 – 12.50 hod. |
| ul. Nemocničná – pri potravinách AXA – separovaný zber | 12.55 – 13.10 hod. |
| ul. Odbojárov – pri drevenom obchode | 13.15 – 13.25 hod. |
| ul. Odbojárov – pri byt. 1958 (vchod do MŠ) | 13.30 – 13.50 hod. |
| ul. Mierová – novinový stánok pri nádobách na sep. zber | 13.55 – 14.15 hod. |
| ul. Dukel. hrdinov – pri nádobách na separovaný zber byt. 2041 | 14.20 – 14.35 hod. |
| ul. M. Hattalu – pri byt. 2160 (pri DD) | 14.40 – 14.55 hod. |
| ul. M. Hattalu – na parkovisku pri COOP Jednota | 15.00 – 15.15 hod. |
| ul. Ľ. Štúra – pri byt. 2044 | 15.20 – 15.35 hod. |
| ul. Ľ. Štúra – pri byt. 2047 | 15.40 – 15.55 hod. |

Druhý zberový okruh:

KŇAŽIA:

| | |
|--|--------------------|
| ul. J. A. Komenského, autobusová zastávka | 07.00 – 07.10 hod. |
| ul. Mládežnícka, pri stanovisku separovaného zberu | 07.15 – 07.30 hod. |
| ul. Kpt. Jaroša - pri pohostinstve Pokušiteľ | 07.35 – 07.50 hod. |

MOKRAĎ:

| | |
|--|--------------------|
| ul. Mokradská – autobusová zastávka MHD na Ráztoke | 08.00 – 08.10 hod. |
| ul. Mokradská – bytovky kolónia | 08.15 – 08.25 hod. |

ZÁSKALIE:

| | |
|--|--------------------|
| ul. Timravina – pri obchode | 09.00 – 09.15 hod. |
| ul. P. Jilemnického – na križovatke s ul. Halašu | 09.20 – 09.30 hod. |
| Záskalická – pri požiarnej zbrojnici | 09.35 – 09.45 hod. |

BYSTEREC:

| | |
|--|--------------------|
| ul. Na Sihoti – pri byt. dome č. 1162 (SZ) | 09.55 – 10.15 hod. |
| ul. Na Sihoti – pri byt. dome č. 1159 (SZ) | 10.20 – 10.40 hod. |
| ul. Na Sihoti – pri byt. dome č. 1154 (SZ) | 10.45 – 10.55 hod. |
| ul. Športovcov – pri nádobách na SZ, byt. 1176 | 11.00 – 11.10 hod. |
| ul. Športovcov – pri nádobách na SZ, byt. 1180 | 11.15 – 11.35 hod. |
| ul. Pelhřimovská – pri byt. 1191 (SZ) | 11.50 – 12.05 hod. |
| ul. Pelhřimovská – pri byt. 1193 (SZ) | 12.10 – 12.25 hod. |
| ul. SNP – pri nádobách na separovaný zber (oproti ObÚ) | 12.30 – 12.55 hod. |
| ul. Bysterecká, blok 2066 pri separovanom zbere | 13.00 – 13.20 hod. |
| ul. Okružná – vedľa objektu COOP pri separovanom zbere | 13.25 – 13.40 hod. |
| ul. Okružná – pri byt. 2057 – garáže | 13.45 – 14.00 hod. |

MALÝ BYSTEREC:

| | |
|--|--------------------|
| ul. Fučíkova – križovatka s ul. Gen. Svobodu | 14.05 – 14.20 hod. |
| ul. Zochova – zastávka MAD pri Elkope | 14.25 – 14.45 hod. |
| ul. Zochova – horná zastávka MAD | 14.50 – 15.10 hod. |
| ul. Lopušná – na začiatku ulice | 15.15 – 15.30 hod. |

BEŇOVA LEHOTA:

| | |
|------------------------------|--------------------|
| Autobusová zastávka v centre | 15.40 – 16.00 hod. |
|------------------------------|--------------------|

ZBER **OBJEMNÉHO** ODPADU V MESTE DOLNÝ KUBÍN

7. - 17. októbra 2024

Zber bude uskutočňovaný vozidlami s veľkoobjemovými kontajnermi s obsluhou umiestnených na verejných priestranstvách. Vozidlá s VOK budú pristavené na miesta **od 10:00 hod.** a ich odvoz bude realizovaný priebežne podľa množstva odpadu v daný deň **do 17:00 hod.**

Nezbiera sa elektroodpad (chladničky, práčky, televízory...)

Nebezpečný odpad (batérie, farby, obaly z motorových olejov...)

Stavebný odpad (tehly, obkladačky, dlaždice...)

Zoznam zbieraného objemného odpadu:

- **nábytok**
- **dvere bez skla**
- **okenné rámy bez skla**
- **bytové jadrá**
- **koberce...**

Bližšie informácie týkajúce sa zberu objemného odpadu vám poskytneme na Technických službách s. r. o., Nábřežie Oravy 627/1 Dolný Kubín, tel. 043/586 49 05.

(Miesta a termín zberu objemného odpadu nájdete na opačnej strane tohto oznamu).

MIESTA A TERMÍN ZBERU OBJEMNÉHO ODPADU (10:00 - 17:00 hod.):

| | | |
|-----------------|--|--------------|
| • Banisko | Chočská križovatka 1531 - garáže _____ | 7. 10. 2024 |
| • Medzihradné | Medzihradská - starý obchod _____ | 7. 10. 2024 |
| • Staré mesto | Jánoškova - zastávka MAD _____ | 7. 10. 2024 |
| • Staré mesto | Matúškova, chodník pred BD 1642 (bývalá MŠ) _____ | 7. 10. 2024 |
| • Kňažia | Mládežnícka - slobodáreň _____ | 8. 10. 2024 |
| • Mokrad' | Mokrad' - Kocmál - pri Kotúľovi _____ | 8. 10. 2024 |
| • Jelšava | začiatok - pri lavici _____ | 8. 10. 2024 |
| • Staré mesto | M. R. Štefánika - za križovatkou - plech. garáže _____ | 9. 10. 2024 |
| • Staré mesto | Bernoláková - pod Viaduktom _____ | 9. 10. 2024 |
| • Staré mesto | Aleja Slobody - 1883 stanovisko SZ _____ | 9. 10. 2024 |
| • Brezovec | átriá - ul. J. Hollého - kotolňa _____ | 10. 10. 2024 |
| • Brezovec | Nemocničná - BD 1949 - stanovisko SZ _____ | 10. 10. 2024 |
| • Brezovec | M. Hattalu - Križovatka 2049 - Jednota _____ | 10. 10. 2024 |
| • Brezovec | Odbojárov - drevený obchod _____ | 11. 10. 2024 |
| • Brezovec | Mierová - bývalá Jednota _____ | 11. 10. 2024 |
| • Brezovec | Dukelských hrdinov - BD 2040 _____ | 11. 10. 2024 |
| • Brezovec | Ľ. Štúra - kotolňa _____ | 14. 10. 2024 |
| • Záskanie | parkovisko Jednota _____ | 14. 10. 2024 |
| • Malý Bysterec | Fučíkova - križovatka _____ | 14. 10. 2024 |
| • Bysterec | Športovcov BD 1180 _____ | 15. 10. 2024 |
| • Bysterec | Na Sihoti BD 1159 - Ľ. jedáleň _____ | 15. 10. 2024 |
| • Bysterec | Lucenkova 1205 - MŠ _____ | 15. 10. 2024 |
| • Bysterec | SNP - BD 1196 _____ | 16. 10. 2024 |
| • Bysterec | Okružná BD 2057 - garáže _____ | 16. 10. 2024 |
| • Bysterec | Okružná 2060/61 - stánok PNS pri Jednote _____ | 16. 10. 2024 |
| • Malý Bysterec | Elkop MAD _____ | 17. 10. 2024 |
| • Malý Bysterec | Lopušná _____ | 17. 10. 2024 |
| • Beňova Lehota | Urbársky dom _____ | 17. 10. 2024 |

Gruchalákovci učili na celej Orave

Učiteľia po skončení štúdia dostávali miestenku, kde budú vykonávať svoje povolanie. Otec Jozefa Gruchaláka učil v Komjatnej, neskôr v Osádke, v Pucove, v Pokryváči a nakoniec v Dolnom Kubíne. Jozefova mama vzdelávala deti v dolinách v Zázrivej, v Pucove a následne rovnako v Dolnom Kubíne. „Po týchto dolinách ešte cesty neboli, a tak tu ani nechodili autobusy. Ľudia sa presúvali peši. Práve v tejto knižočke opisujem to, ako sa deti tešili na vyučovanie. Raz v zime, keď napadlo veľa snehu, tak pán učiteľ rozmýšľal, ako sa presunie z Osádky cez kopec do Pokryváča. Bol veľmi prekvapený, keď oproti nemu išli starší žiaci s lopatami a prehŕňali chodník. Dnes by to už bolo nepredstaviteľné, ale bolo to tak,“ opisuje príbeh Jozef Gruchalák. Kniha hneď v úvode pojednáva o faktografických udalostiach v komunite v obci Pokryváč. Nájdete tu aj zoznam nárečových slov, ktoré sa používali na dolnej Orave a ktorými sa otec Jozefa Gruchaláka rád vyjadroval v neformálnej komunikácii.

Rodičia učili aj doma

Učiteľská profesia rodičov Jozefa sa premietla aj do ich súkromného života, do ktorého často vnášali svoju autoritu. „Museli sme sa veľa naučiť. Keď nemal kto vystupovať na nejakom podujatí,

tak sme išli automaticky my. Učiteľia si ani nevedeli predstaviť, že niekto prepadáva alebo že deti niečo nezvládajú. Snažili sa deti viesť. Vraveli, že nie každý bude lekár, ale vedeli objaviť plusy v deťoch a vraveli, že niekto bude dobrý kováč alebo pastier a že máme milovať svoje remeslá. U nás sa stále cez prázdniny niekto doučoval. Takže namiesto toho, aby som sa hral alebo behal, som doučoval deti. Písali sme diktáty a pomáhali sme deťom, ktoré mali nejaký problém,“ spomína J. Gruchalák.

Kniha vznikla za krátky čas

Spomienky pána učiteľa na Pokryváč vznikali necelé tri mesiace. Ide o knižnú prvotinu Jozefa Gruchaláka. Po jej prečítaní sa mu ozývali ľudia, aby napísal ďalšiu knihu. „Títo ľudia dokonca naznačujú, akým spôsobom by sa to malo uberať a že by kniha mala byť o osude jedného človeka. Mnoho ľudí o tomto človeku vie. Prežil turbulentnú dobu aj v detstve. Začal mi už posilať aj fotografie, pretože táto osoba nemá zručnosti písania, a tak ma veľmi do toho nabáda,“ hovorí o nápade na knihu Jozef Gruchalák.

Príbeh, z ktorého možno vzíde nová kniha, je prepojený na tému učiteľstva. Hovorí, akým spôsobom dokážu učiteľia zmeniť a motivovať alebo odpísať člo-

veka. „V tejto knihe píšem aj o hluchonemom chlapcovi. Jeho rodičia prosili pána učiteľa, aby neskončil v špeciálnej škole. Otec si ako učiteľ všimol, že má krásnu motoriku. Rád niečo opravuje, a tak spolu opravovali hodinky. A keďže na dedinách sa predtým premietalo svojpomocne, tak z neho spravil premietača a údržbára premietačky. Tento Ondrej bol potom medzi nami frajer. Premietal filmy. Od neho záviselo, kedy sa začne, či sa páska nepretrhne, roznášal plagáty. Nevedel rozprávať, ale tešil sa s nami. Takže aj tento príbeh, o ktorom budem asi písať, má podobný motív a bude o chlapcovi, ktorý bol odmietnutý a na okraji spoločnosti. Prebýjal sa životom a dnes vraví, že práve pán učiteľ povedal, že z neho niečo bude a splnilo sa to,“ uzavrel J. Gruchalák.

text a foto: redakcia



Na Srňacom sa vrátili do histórie, tentokrát naposledy

Už 20 rokov sa vracajú do minulosti svojej kedysi najmenšej obce na Orave. Návrat do histórie v Srňacom, ktorý sa konal v sobotu 24. augusta, bol však posledným. V podujatí už nebudú pokračovať.

„Je to už vlastne 21. ročník. Úplne prvý bol nultý. S návratom do histórie v Srňacom končíme, ale menšie akcie budeme organizovať aj naďalej, ako napríklad podujatie, na ktorom si uctievame nášho patróna, sv. Antona Paduánskeho. Dvadsať rokov organizovania už bolo veľa. Už nevládzeme, odišiel nám hlavný pomocník, môj manžel, takže je to už ťažšie,“ uviedla organizátorka, Eva Lofajová. Návrat do histórie v Srňacom priniesol za celé roky mnoho hostí, hudobných vystúpení či divadel-

ných a historických predstavení. „Z roka na rok tu začalo chodiť viac ľudí. Vždy sa tešili a pýtali sa, či podujatie bude. Pravidelne z akcie odchádzali spokojní. Nie je to veľké podujatie, ale my sme ho poňali takým komorným,“ povedala Eva Lofajová. Záverečné podujatie, ktoré uzavrelo knihu návratov do histórie v Srňacom, bolo bohaté na hlavný ako aj sprievodný program. „Tohto roku bolo divadlo Lunetrdlo, ako aj folklórny súbor z Pucova, je to už taký náš skalný súbor. Ďalej spevácky FS Orava, manželka Gruchalákovci, ako aj Ľudka Benková z Košíc, ktorá je našou súčasťou už niekoľko rokov a vystúpil aj pán Zdenko Kubáň. A opäť tu máme aj tradičný workshop,“ zhrnula Eva Lofajová.

Predstavil sa aj rezbár a šermiari

Na podujatí prezentoval svoju umeleckú tvorbu aj rezbár Jozef Gruchalák, ktorý bol súčasťou akcie už po štvrtýkrát, ako aj šermiarska skupina Drago z Chlebníc. „Robili sme repliky pre Orav-

ský hrad a pre šermiarske účely sme vyrobili takéto brnenia a prilby. Michal Hajdúch vytvoril maximiliánsku zbroj. Aby aj budúce generácie vedeli, že na Slovensku boli vysokokvalitní zbrojáři, ktorí boli vzťahovační na nemecké umenie. To znamená, že veľa Nemcov k nám prinieslo určité technológie a veci. Takéto brnenie bolo veľmi drahé a honorované. Stálo štyri až päť dedín alebo takých štyridsať až šesťdesiat kráv. Takisto sa venujeme aj kovolejárstvu. Na tejto akcii sme do pieskovej formy naliali zvon. Teraz čakáme, kým nám vychladne, vyzerie na správnu teplotu a následne ho otvoríme a ukážeme ľuďom. Chceme ukázať, že tieto remeslá nie sú až také zabudnuté. Preto aj ostatným prajeme, aby sa nebáli udržiavať naše tradície, či už formou remesla alebo hudby, umenia. Treba sa rozvíjať a ďalšej generácii to odovzdať,“ uzavrel Ján Janík zo šermiarskej skupiny Drago.

redakcia

V Oravcoch je veľa svetla, ale aj tmy. J. Johanidesa bude pripomínať pamätná tabuľa

S písaním začal v dnes už legendárnej Mladej tvorbe a Slovenských pohľadoch. V 60-tych rokoch minulého storočia zaujal literárnym debutom Súkromie a zaradil sa medzi najvýznamnejšie osobnosti modernej literatúry. Napriek tomu ho bývalý režim umlčal v rokoch tzv. normalizácie. Čitateľom sa znova predstavil až po Nežnej revolúcii. Reč je o oravskom rodákovi a spisovateľovi, Jánovi Johanidesovi. Prozaika a esejistu bude pripomínať pamätná tabuľa na jeho rodnom dome.



foto: Anton Oštdrnický

Pripomenúť aj modernu

„Orava je známa tým, že odiaľto pochádzajú významné literárne a nielen literárne osobnosti a dejatelia. Veľa sa hovorí o bardoch a klasikoch, akými boli Hviezdoslav, Kukučín, Urban, Figuli, Florin. Ale ako keby sme trochu zabudli na modernu. A tak sme sa rozhodli aj my ako Oravská knižnica, že si pripomenieme Jána Johanidesa a že sa mu budeme pravidelne venovať,“ vysvetľuje Roman Večerek, riaditeľ Oravskej knižnice Antona Habovštiaka, ktorá v spolupráci s pizzeriou Mama nainštalovala novú pamätnú tabuľu. Stalo sa tak 18. augusta 2024 na Radlinského ulici, presne 90 rokov od jeho narodenia.

Vždy protestujem

Ján Johanides sa narodil v Dolnom Kubíne v roku 1934 v rodine predavača. „Žiť v štyridsiatych a päťdesiatych rokoch na Orave s priezviskom Johanides, ktoré sa tak okato líšilo od bežných oravských, respektíve dolnokubínskych priezvisk (Kováč, Ďaďo, Haluška, Kubačka, Paluga, Prílepok, Florek, Záh, Žúbor, Smoleň, Kutlík, Dauda, Hanko, Mäsiar, Halaša, Michalica, Janiga, Dudáš, Huba, Laurinčík, Janotík, Bencúr, Zajac, Škvarka a iné) nebolo pre Jána Johanidesa jednoduché,“ napísal o ňom ďalší významný slovenský spisovateľ, Daniel Hevier. „Pochádzal z rodu protestantských utečencov po bitke na Bielej hore, vyjadril sa, že je protestant („vždy protestujem“). Nositeľ tohto priezviska ho spojil aj so svojim krstným menom, takže sa často a rád podpísal ako Johan (evokujúce Jána Krstiteľa). Z jeho biografie sa dozvedáme, že už ako 13-ročného ho zaujímali fakty o koncentračných táborech, ale aj výtvarné umenie (osobné kontakty s Milošom Bazovským) a Biblia až tak, že má detskú predstavu o štúdiu teológie,“ dopĺňa Hevier.

Bolesť človeka

Po nedokončených štúdiách dejín výtvarného umenia v Bratislave sa zamestnal ako psychológ v závode Tesla Ora-

va v Nižnej. Neskôr žil vo viacerých mestách na Slovensku, najdlhšie od roku 1972 až do svojej smrti v roku 2008 v Šali. Jeho druhou manželkou bola ilustrátorka, kresliarka, grafička a maliarka Oľga Johanidesová, ktorá sa mu stala životnou oporou v ťažkých chvíľach života na periférii. Ján Johanides sa vo svojej tvorbe prikláňal k existencializmu a surrealizmu. Venoval sa spoločenským témam, zaujímala ho psychológia postáv, zameriaval sa na „bolesť človeka“. Cez dielo spoznal svojho otca aj Juraj Johanides, jeho syn, ktorý upozorňuje, že otec dbal na štruktúru vety aj štruktúru románu, často písal dlhé a zložité súvetia. „Sám hovoril, že keď je niekto čitateľ a chce si knižku prečítať, má si vedieť nájsť na to aj čas.“

Oživilí spomienky

Pamätnú tabuľu odhaľoval v druhej polovici leta primátor Dolného Kubína, Ján Prílepok. Na podujatí nechýbal ani Johanidesov spolužiak z detstva, ktorý si zaspomínal na spoločné zážitky. Najradšej na ten, ako Jána Johanidesa prinútili oblečeného vojsť do rieky Orava v horúcom lete. „Vtedy v Kubíne bolo jediné miesto na kúpanie pod betónovým mostom. Takže tam sme mali kúpalisko a tam sedel na kameňoch, tak sme ho prinútili ísť do vody,“ zaspomínal si spolužiak a kamarát Ivan Manco, ktorý je rád, že sa bude aj do budúcnosti vedieť, kde sa narodil a žil významný dolnokubínsky rodák.

Nie. Alebo áno?

Podľa literárneho vedca Petra Zajaca „Ján Johanides písal svoje prózy zrakom, sluchom, čuchom, hmatom, chuťou.“ Režisér Dušan Hanák natočil svoj hraný debut 322 práve na základe Johanidesovho scenára. „Diagnózu jedinca na pozadí chorej spoločnosti“ renomovaní filmoví odborníci vyhlásili za najlepší slovenský film 20. storočia. Námetom snímky sa stala Johanidesova poviedka Potápača priťahujú pramene mora. Syn Juraj má rád aj ďalšiu jeho knihu s príznačným názvom Nie. Odohráva sa vo svete viny a pýchy, ako napísal publicista Martin Kasarda. „Pýtal som sa otca, prečo sa tá

knižka volá Nie. A on mi povedal, že v tom čase všetci hovorili áno, a on preto nazval knihu Nie. Je to pocta surrealizmu napísaná zaujímavým spôsobom, jazyková ekvilibristika, otec sa hrá s jazykom,“ vraví Juraj Johanides.

Veľa svetla, veľa tmy

Vo svojich dielach Ján Johanides neobchádzal ani rodný región, ktorý sa stal témou jeho rozsiahlej novely Najsmutnejšia oravská balada. „K Oravcom je veľmi kritický. Na jednej strane uznáva ich duchovnosť, tvrdosť a pracovitosť, no na

druhej strane hovorí o ich zadubenosti, poverčivosti, poddajnosti voči veľkým a nesmiernej závistivosti,“ pripomenul ešte v roku 2004 vtedajší riaditeľ Oravskej knižnice, Milan Gonda. Ako Johanides sám napísal: „V Oravcoch nájdeš veľa svetla, ale aj veľa tmy.“ Syn Juraj nadväzuje: „A na to môžem povedať iba Oravcom a ľuďom z Dolného Kubína: Choďte do knižnice. Tie knihy sú v knižnici, prečítajte si ich, určite budem veľmi rád, keď spoznáte históriu tohto mesta alebo celej Oravy aj cez môjho otca.“

redakcia

Prvý známy Slovák v cisárskej kapele bol z Dolného Kubína

Na Orave pôsobilo veľa zaujímavých kultúrnych osobností. Okrem známych spisovateľov či výtvarníkov tu nájdeme aj dejateľov z oblasti hudby. Dolnokubínčanom však mená ako Eliáš Hieronymus či Ján Medzihradský hovoria len veľmi málo. Napraviť to chce hudobná vedkyňa, Judita Hencovská.

„Moja diplomová práca sa volala Vážna hudba v dejinách Dolného Kubína. Aby som sa od niečoho odrazila, tak som si prečítala monografiu o Dolnom Kubíne, kde som získala základný prehľad o našich dejateľoch. Ale prečítala som si aj kapitolu o Dolnom Kubíne v historickom miestopise Oravy od Andreja Kavuliaka. A tam som prvýkrát našla zmienku o Eliášovi Hieronymovi,“ spomína Judita Hencovská.

Eliáš Hieronymus

Táto stručná informácia bola odrazovým mostíkom k pátraniu po ďalších podrobnostiach o neznámom muzikantovi. O to väčšie prekvapenie bolo, že rodák z D. Kubína Eliáš Hieronymus (narodený pravdepodobne v roku 1627) bol prvým známym Slovákom pôsobiacim v dvornom orchestri cisára Leopolda I. K tomuto zisteniu prispel aj popredný slovenský odborník, Ladislav Kačic. „Ako muzikológ mal k dispozícii prácu o tomto hudobnom súbore, kde sú uvedené aj mená členov, a tak sme sa obaja dočkali prekvapenia, keď Eliáša Hieronyma skutočne medzi nimi našiel. Teda nielenže sme mali v cisárskom orchestri Leopolda I. Slováka, ale máme tú česť, že bol Kubínčan. Je ťažké pochopiť, že okolo roku 1650 žil v D. Kubíne mladý muž, ktorého jednou zo životných potrieb bola hra na viola de gamba, keď bez akéhokoľvek zámeria odišiel do Viedne, vyštudoval hudbu a pôsobil v najlepšom európskom orchestri tej doby,“ vysvetľuje J. Hencovská.

Na Leopoldovom dvore

Rímsko-nemecký cisár Leopold I. pochádzal z habsburskej dynastie. Ako sa uvádza na webe Hrady-zamky.sk, „napriek niektorým čiastkovým neúspechom Leopoldovej vlády vstúpila habsburská monarchia za jeho panovania medzi skutočné európske veľmoci. Leopold I. Habsburský bol druhým najdlhšie vládnucom panovníkom v Čechách a v Uhorsku (vládol 48 rokov). Po svojej smrti bol pochovaný pod skvostným barokovým náhrobkom v habsburskej kapucínskej krypte vo Viedni.“ Na cisárskom dvore nesmelو chýbať vysoké umenie. Hlavným zmyslom dvorskej cisárskej kapely bolo sprevádzať bohoslužby na cisárskom dvore, korunovácie, bály a ďalšie slávnostné udalosti. Sám cisár Leopold I. bol vzdelaným

hudobníkom a skladateľom. Okolo seba sústredil najlepších hudobných majstrov svojej doby. Eliáša Hieronyma dokonca v roku 1659 povýšili do šľachtického stavu. Stalo sa tak vo vtedajšom Prešporku (dnešnej Bratislave) spolu s jeho súrodencami Izákom, Jakubom, Andrejom a Michaelom. Jednoducho povedané, mladík, ktorý opustil Dolný Kubín ako „radový občan“, sa svojím talentom vypracoval na člena skvelého orchestra a zaradil sa medzi vtedajšiu elitu. Jeho životný príbeh však uzatvára zápalové ochorenie. Cisársky kapelník Eliáš Hieronymus zomrel vo Viedni 1. júna 1663 ako 36-ročný.

Ján Jaroslav Medzihradský

Z novšieho obdobia je širšej verejnosti pomerne málo známy aj hudobný dejateľ, Ján Jaroslav Medzihradský. Svoje pôsobenie začal ako evanjelický zbormajster a regenschori v Srbsku. Po roku 1914 pôsobil ako učiteľ spevu, hry na husliach a teórie hudby v Prešove v učiteľskom ústave, kde medzi jeho žiakov patrilo aj známy skladateľ Alexander Moyzes. „On celý svoj aktívny život prežil viac-menej v Prešove, kde vyučoval. Ale na dôchodok sa vrátil do Dolného Kubína a tu potom súkromne vyučoval hudbu. A toto je tiež v dejinách Dolného Kubína akosi stále opomentuté. Vlastne ešte pred začiatkom, pred založením základnej umeleckej školy, tu bol on so svojou manželkou a poskytovali súkromné hudobné vzdelanie,“ informuje J. Hencovská. Ján Jaroslav Medzihradský bol technicky dobre disponovaný huslista, ktorý vystupoval doma i v zahraničí. Popri pedagogickej práci sa venoval tvorbe koncertných a organových skladieb a úprave cirkevných piesní. Je autorom znelky pre mestský rozhlas, ktorá sa ale nezachovala. Po úraze celkom stratil zrak, napriek tomu neprestal koncertovať. Zomrel v roku 1968 vo veku 93 rokov.

„Ján Medzihradský má lokálny význam pre Dolný Kubín a okolie. Z osobností, čo máme v Dolnom Kubíne, by som ho porovnala s pánom Petrom Škrabákom. To bol tiež učiteľ, venoval sa hudbe, a tak si myslím, že Ján Medzihradský je asi postava tejto úrovne. Ale čo sa týka pána Hieronyma, tak jeho význam presahuje nie Dolný Kubín, nie Oravu, ale celé územie Slovenska. Už len teda tým, že je prvý známy Slovák v cisárskom orchestri. Takže čo sa týka ich propagácie, ak teda uctieваме Hviezdoslava, určite by sme sa mali venovať a uctievať si aj Hieronyma,“ uzatvára Judita Hencovská.

redakcia

V reportáži TVDK okrem iných obrazových materiálov uvidíte aj autentické notové zápisy Jána Jaroslava Medzihradského.





foto: redakcia

Na farme Luptákovcov okúsate pravý gazdovský život

Je osem hodín ráno a Luptákovci majú za sebou už prvú šichtu. Kým iní pomaly vstávajú, na rodinnej ovčej farme v Pokryváči je už každodenný rituál v plnom prúde.

I Korene ich práce siahajú do minulosti, keď ich starý otec bačoval na lúkach Chočských vrchov. V kolibe na Polane vyrábala pravé oštiepky, vŕzgajúci čerstvý syr a tradičnú žinčicu. Jeho prácu prebrali potomkovia, pokračujú ďalej v tvrdej a poctivej práci a prinášajú tradičné farmárske pochúťky. „Fungujeme viac ako tridsať rokov. Už moji rodičia začali rozvíjať poľnohospodárstvo v bežnom merítke, tak ako to bývalo bežne na dedine. Čiže mali sme pár kráv, pár ovečiek, ktoré nás živili. Okolo roku 1997 sa začalo rozvíjať toto naše gazdovstvo vo väčšej miere,“ povedala Lucia Luptáková z ovčej farmy v Pokryváči.

Farmárskej práci sa venujú každý deň
Luptákovci sa venujú farmárskej činnosti 365 dní v roku. Starajú sa o 300 oviec a 30 kusov hovädzieho dobytku. Obhospodarujú 100 hektárov pasienkov. Na prvý pohľad by sa tak zdalo, že na takú veľkú farmu je potrebné množstvo pracovníkov. „Preberáme farmu po našich rodičoch, ktorí viac-menej už len dozerajú na našu prácu. Momentálne pracujem na farme so sestrou a ešte máme jedného brigádnika a jednu zamestnankyňu. Začínáme o šiestej ráno. Podojíme stádo, čo trvá približne do ôsmej hodiny. Potom sa ide spracúvať mliečko. Keď ho spracujeme na syry a jednotlivé výrobky, ideme ich rozviesť do obchodov alebo ideme do našich

obchodov,“ doplnila Lucia Luptáková. Portfólio produktov ovčej farmy je veľké. „Ponúkame slovenské syry, ovčiu hrudku, ovčiu bryndzu, žinčicu, oštiepky, jogurty, tiež vyrábame ovčie nite, ktoré sú čisto len z ovčieho mlieka. A popri tom máme doplnkový sortiment, ktorý má rád každý a to sú klasické kravské nite,“ popisuje L. Luptáková.

Ponúkajú pravý gazdovský život

Domáce produkty z ovčej farmy nenájdete len v obchodoch. Ochutnať ich môžete aj priamo na rodinnej farme a zároveň tak zažiť aj tú pravú gazdovskú atmosféru. S farmármi môžete dokonca stráviť aj celý deň. Luptákovci totiž ponúkajú ubytovanie v malom, ale zároveň komfortnom domčeku. „Zákazník môže prísť k nám na farmu, kde máme aj predajničku. Môže si u nás nakúpiť, posediť, ochutnať, ako to bývalo bežne na salaši, alebo potom vie naše produkty nájsť na Pajtisku a samozrejme dvadsaťštyri hodín denne aj v automatoch, ktoré máme v okolí Dolného Kubína. Tu dodávame každý deň čerstvé výrobky. Dopĺňajú sa pravidelne. Priatelia, ktorí chcú vidieť, ako pracujeme, sa nám môžu telefonicky ozvať. Vyskúšate si práce, ktoré robíme my,“ pozýva na farmu Lucia Luptáková.

Práca ich baví

„Myslím si, že hlavne spoločnosť to stále nevie oceniť, čo prinášame na trh

a aké hodnoty vieme priniesť. Výrobcu, ktorý obhospodaruje prírodu, prináša kvalitné výrobky, zdravé výrobky, by naozaj ľudia mali oceniť. A to skôr, ako utekať do lekárne, mali by prísť primárne k poctivému výrobcovi a nakúpiť u neho kvalitné výrobky. Čiže je čerstvo vyrobené zdravé výrobky. Tu to všetko začína. Naša práca nás baví. To je v prvom rade veľmi dôležité. Takže myslím, že toto je tá hlavná vrtuľa, ktorá nás poháňa,“ hrdo hovorí Lucia Luptáková. Luptákovci si vychovávajú ďalšiu generáciu, ktorá by mohla pokračovať v ich farmárskej činnosti. „Je veľmi dôležité, aby sme deti vychovávali nielen rovnakým smerom, ale aby sme ich v prvom rade naučili robiť. To je základ všetkého. Začínajú pri úplne základnom pokosení, postaraní sa o nejaké malé zvieratko. A samozrejme snažíme sa ich zapájať do takých základných prác. Napríklad chodia robiť so starkým ohrady alebo nám pomáhajú pri balení, pri platení, možno pri niektorých výrobných činnostiach. Samozrejme, veľmi rady idú s nami aj na nejaké malé akcie, kde sa samy môžu prezentovať,“ uzavrela Lucia Luptáková.

redakcia

Nasnímajte kód
a cez reportáž mestskej
televízie navštívte
Ovčiu farmu Luptákovci.



Lákladlom posledného leta v parku boli včelári a rybári

Leto v parku je za nami. Množstvo Dolnokubínčanov, ako aj návštevníkov metropoly dolnej Oravy, si podujatie užilo každú letnú stredú, a to nielen v Parku Martina Kukučína, ale aj na Hviezdoslavovom námestí.

Organizátori ponúkli tradičné aktivity, ale nechýbali ani novinky. „Tohtoročné Leto v parku sa nám naozaj vydarilo. Mali sme vynikajúce počasie. Tento rok sa do podujatia zapojili aj vojaci z Vojenského útvaru z Martina, ktorí k nám prišli so svojou poľnou nemocnicou. Dnes tu môžeme vidieť včelárov a takisto rybárov. Úplnou novinkou je aj ríkša, ktorá k nám chodí z Centra sociálnych služieb na Brezovci. Minulý rok sa ľudia na ňu vyzbierali a toto je poďakovanie, že sa návštevníci môžu na nej aj previezť,“ povedal Matúš Lakoščík, spoluorganizátor Leta v parku.

Deti zarybnili jasenovský potok

Na záverečné Leto v parku si so sebou malí Kubínčania priniesli aj kýbliky. S nimi prišli k jasenovskému potoku a spoločne s tunajšími rybármi ho zarybnili. „Pracujeme pre detské krúžky. S touto myšlienkou sme sa pohrávali už dlhšie. Chceme, aby ľudia vedeli, že rybári nechytajú len ryby, ale že aj hospodária na tokoch a musia sa o ryby starať. Keby sme ryby v dnešnej dobe nenapúšťali, tak ich životné podmienky klesnú a pribúdajúce teplá a kvalita vody im nedovoli sa rozmnožovať. Číže toto je dosť závislé od rybárov, ktorí

týmto udržuujú populáciu,“ uviedol Martin Bartoš z Miestnej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu DK.

Vypustili 600 ks Pstruha potočného

Do jasenovského potoka napustili 600 kusov Pstruha potočného. „Je to obecná, tunajšia ryba, ktorá sa tu vyskytuje odjakživa. Má približne desať až pätnásť centimetrov. Ministerstvo životného prostredia prísne kontroluje, aby sme nenapúšťali invázne druhy,“ uviedol Martin Bartoš. Aktuálna situácia množstva rýb v Dolnom Kubíne je podľa neho kritická. V porovnaní s minulými rokmi sa ich stav výrazne znížil. „Je to trochu smutné, lebo kolísanie rieky Orava a regulácia vyrovnávacej nádrže nám nedovoľuje hospodáriť, ako by sme chceli. Takže tá populácia rýb je slabšia. Vzhľadom na to, že sme mali aj veľké nálety Kormorána, ktorý zdecimoval veľkú obsadku rýb, tak sa snažíme populáciu dostať pred rok 2000. Teraz sme asi v štvrtine cesty, aby sme sa dostali na túto métu,“ doplnil Martin Bartoš.

Vyskúšali včelársky odev a medy

Po zarybnení potoka smerovali kroky detí do Parku M. Kukučína, kde ich čakali rôzne aktivity a mohli tu spoznať aj život vo včelom úli. Svet včiel im priblížili dolnokubínski včelári. „Prišli sme deťom ukázať, že med nevznikne v obchodoch, ale že nám ho vedia vyrobiť a dodať jedine včielky. Rovnako aj to, že práca včelára nie je jednoduchá, koľko všetkých možných vecí potrebujú včelári, ako sa majú starať o včielky a hlavne nech si ochutnajú medík,“ popisuje prácu včelára Ivan Feješ zo Spolku včelárov Slovenska Dolný Kubín. Deti boli pri včelároch zvedavé. Kládli im mnoho otázok. „Čudovali sme sa, koľko infor-

mácií už naše deti majú. Zaujímalo ich, koľko žijú včielky a ako pracujú,“ teší sa Ivan Feješ. Deti a dospelí sa mohli vžiť do role včelára. K dispozícii im boli včelárske odevy a zároveň mohli ochutnať tri medy. „Ak majú záujem, môžu si vyskúšať oblečenie na ochranu pre nás včelárov. Môžem ale povedať, že keď vyčítame, že majú včielky pohodu, vôbec sa nemusíme prezliekať. Včely nás obletia, pozrú si nás, ako keby si nás ovoňali a keď zistia, že nejdeme robiť nejaké vilomeniny, vtedy môžeme robiť aj bez týchto ochranných pomôcok. Z medíkov tu máme náš oravský lesný a agátový med. Môžem povedať, že agátový je veľmi vhodný pre alergikov, lebo obsahuje najmenej peľu. Potom tu máme na ukážku aj slnečnicový med, ktorý sme zakúpili z dolniakov,“ dodal I. Feješ.



„Celé leto bolo veľmi úspešné, či už tu v parku alebo na Hviezdoslavovom námestí a taktiež sa zapojili mnohé inštitúcie, ako napríklad knižnica, florbalový klub Žatva 90, Mestský hokejový klub, Oravská galéria, Oravské múzeum,“ uzavrel Matúš Lakoščík, spoluorganizátor Leta v parku.

text a foto: redakcia

Slovenský červený kríž daroval mestu externý defibrilátor

„Oslovili sme nadáciu VÚB a získali sme prostriedky na projekt Letná škola - prvá pomoc hrou, v rámci ktorej vzdelávame ľudí. Nestačí len kúpiť nejaký zázračný prístroj, ktorý za nás niečo spraví sám. Je dôležité oboznámiť sa s ním a vzdelávať ľudí v rámci laickej prvej pomoci. Priemerný dojazd rýchlej záchrannej služby na Slovensku

je jedenásť minút. Pre život človeka a jeho kvalitu po úspešnej resuscitácii sú veľmi dôležité prvé tri minúty. Rozhodli sme sa preto darovať automatický externý defibrilátor pre občanov a návštevníkov mesta,“ povedala Martina Špániková, riaditeľka SČK D. Kubín.

„Vážime si spoluprácu so Slovenským červeným krížom a práve aj s touto dolnokubínskou partiou. Sú veľmi nápomocní a užitoční. Aby bol tento dar neustále pripravený pomôcť, bude ho mať zverený do svojej správy mestská polícia, respektíve náš kamerový mo-

nitoring, ktorý je tu nonstop. V prípade potreby vedia obyvatelia kontaktovať mestskú políciu, príp. si ho vyzdvihnú na mestskom úrade pri kamerovom systéme. Obyvatelia často vnímajú mestskú políciu ako vymáhatela sankcií. Toto je len zlomok ich práce. Neraz sa stáva, že sú prví na mieste nejakej udalosti, či už je to živelná katastrofa, alebo stav ohrozenia zdravia, života. Takže si myslím, že defibrilátor na tomto mieste bude v dobrých rukách,“ poďakoval primátor, Ján Prílepok.

redakcia

Storočný drevený bicykel sa vrátil na Oravu, kde ho vyrobil Matúš Povala



Rodák z Pucova, Matúš Povala, si pred viac ako sto rokmi splnil sen. Potreboval bicykel, tak si postavil vlastný pomocou noža a zopár skrutiiek. Vynaliezavý mladík si ho v otcovej dielni „vystrúhal“ z dreva. S ozubeným prevodovým kolesom a článkovou reťazou mu pomohol miestny kováčsky majster.

foto: redakcia

Na trati Pucov-Praha a späť

Povalov bicykel upúta hneď na prvý pohľad. Telo, volant, blatník či sedadlo sú drevené. Kovu a gumu sa na ňom nachádza len minimum. Brzdy fungujú veľmi jednoducho – cez lanko a drevko sa pritláča ďalším drevkom na koleso, aby spomalilo. Matúš Povala si vlastný bicykel vyrobil iba ako 15-ročný. Po roku sa na ňom vybral až do ďalekej Prahy. Tam aj späť prešiel dohromady neuveriteľných 1 000 kilometrov. „Narodil sa v roku 1906 a už v 1921 si konštruoval ručne robený bicykel. Vieme si predstaviť, že nebola žiadna informatizácia v tom čase. Nevieme, či mal predlohu, či niekde niečo videl. Je úžasné, že si sám dokázal vytvoriť predstavu a využiť svoje schopnosti tak, že bicykel v priebehu jedného roka dal do stavu, že sa dal používať. A už rok na to bol v Prahe,“ približuje Vladimír Toman z MŠK Hviezda Dolný Kubín. Do hlavného mesta vtedajšieho Československa ho zaviedla snaha pomôcť svojim chudobným rodičom. Obyčajného oravského chlapca tam však podviedli a domov namiesto 100 korún dostal len zlomok ťažko zarobených peňazí. O svojho dvojkolesového dreveného tátoša však neprišiel a stal sa mu aj v ďalších rokoch života verným spoločníkom, na ktorom prešiel bez nehody aj ďalšie miesta po Slovensku a Čechách.

Muzeálny exponát

Technický unikát vynaliezavého Pucovčana pútal pozornosť a v roku 1980 ho do svojich zbierok získalo Technické múzeum v Košiciach. Matúš Povala však svoj „stroj“ nepredal, iba ho vymenil. „Chceli ho od neho kúpiť, ale on nechcel peniaze. On chcel nový bicykel, aby mohol na ňom chodiť do obchodu, do dediny, lebo do dediny bolo kilometer. Rád sa vozil,“ hovorí dcéra Matúša Povalu, Irena Tabačková. Neskôr mohli drevenú raritu obdivovať v Múzeu dopravy v Bratislave. Práve odtiaľ ho zapožičali cyklistickí nadšenci z Dolného Kubína, ktorí sa rozhodli dielo Matúša Povalu vrátiť na rodnú Oravu a predstaviť širšej verejnosti. „Vzišlo to z takej vzájomnej hecovačky v našej cyklistickej partii. Chlapcom som povedal, že keď niečo splnia, tak zabezpečím tento drevený bicykel,“

vraví Štefan Belvončík z MŠK Hviezda Dolný Kubín. Každý splnil to, čo slúbil a pucovský drevený bicykel tak mohli vystaviť v Mestskom kultúrnom stredisku. Veľkým lákadlom by bolo povozit' sa, ale klenot Matúša Povalu dnes slúži už len na výstavné účely. „Trebá prinášať verejnosti informácie o takýchto zaujímavých ľuďoch, aby sme ukázali, že prekážky sa dajú prekonať, len musíme chcieť a mať záujem niečo dosiahnuť, byť v niečom zaujímavý, nie v zmysle toho slova, aby som bol influencer, ale aby som bol mimoriadny, aby som pomohol bežnému rozvoju komunity,“ myslí si Vladimír Toman. Miestni cyklisti začali neoficiálne nazývať cyklistickú trasu okolo Dolného Kubína chodníkom Matúša Povalu. „A ako sa to ďalej s tou trasou bude vyvíjať, to nevieme, ale sme radi, že ľudia tadiaľ radi chodia a že sa pridali a snažia sa nachádzať takéto možnosti športového využitia,“ dopĺňa V. Toman.

V Pucove ožívajú spomienky

Matúš Povala sa dožil 84 rokov a v rodnom Pucove zomrel v roku 1990. Ani po viac ako troch desaťročiach ešte nevybledli spomienky na zručného, ale skromného majstra, ktorý získal len základné vzdelanie a nikdy sa nevyučil žiadnemu remeslu. „Už ma stretli spoluobčania a povedali, že si spomínajú, ako pán Povala chodieval do obchodu na nákup na tomto bicykli a bicykel býval odstavený pred miestnym obchodom, a spomínajú na neho, že to bol veľmi zručný človek,“ hovorí starosta Pucova, Metod Sojčák. „Stretávali sme sa denne, keď sme potrebovali niečo poradiť alebo hocičo, čo bolo treba, tak pomohol. On mal pílu či gáter a tak pomáhal ľuďom,“ spomína si jeho suseda, Margita Argalášová. Ako dieťa chcela so súrodencami prekvapiť otca k narodeninám, preto im Matúš Povala vyrobil z dreva ovál, ktorý sa nápadne podobal na tortu. Otec do nej zakrojil – a na jeho sklamanie to nebola sladká pochúťka. M. Argalášová tiež videla Matúša Povalu jazdiť na svojom drevenom bicykli. „On bol malého vzrastu, trošku kríval na nohu a mal problém so sluchom. Ale vypočul každého, koho mohol.“

redakcia

Spomínali na Joža Čajku, Beh do Choča má za sebou 15. ročník

Kto si chce preveriť svoje fyzické schopnosti, najlepšou voľbou je beh. A kde inde behať do kopca, ak nie na Veľký Choč? Milovníci behu zdolali v sobotu 7. septembra najvyšší vrch v Chočských vrchoch na Slovensku.

„Myšlienka tohto podujatia skrsla už pred šesnástimi rokmi. Toto je pätnásty ročník. Je to memoriál Joža Čajku, ktorý tragicky zahynul na Ostrom Roháči. Poznal som ho, ale iba tak letmo, bol odo mňa starší. Stretával som ho na skautských táboroch, kde bol pre nás ako vedúci. Bol vždy usmiaty človek a hlavne milovník hôr, ktorý neváhal pomôcť druhým,“ spomína si organizátor, Patrik Šoch.

Prišli zaujímavé bežecké mená

Na štart sa postavilo 201 pretekárov. Do Vyšného Kubína pricestovali nielen z celého Slovenska, ale aj zo zahraničia. Súťažili v jedenástich kategóriách. „S účasťou sme veľmi spokojní.

Sú tu zaujímavé mená, prišiel pretekár Jožo Hlavčo, ktorý sa bude pokúšať prekonať traťový rekord. Tiež je tu veľa pretekárov aj z Poľska, Česka a iných krajín,“ povedal Patrik Šoch. „Beží sa po turistickej značke. Je to niečo málo cez tisíc metrov. Prvé dva kilometre sú ľahšie, kedy sa beží stále do kopca, ale nie je to až také prudké. Potom už začína prudké stúpanie a následne je občerstvovacia stanica na Drapáči. Odtiaľ zostáva druhá polovica do cieľa,“ popisuje trať organizátor. Beh do Choča je určený aj pre malých športovcov. Tí pretekali na skrátenejších tratiach.

text a foto: redakcia



Do Európskeho týždňa mobility sa zapojil aj Dolný Kubín

Verejný priestor pre všetkých. V tomto duchu sa niesol Európsky týždeň mobility. Ten sa zameriava na zlepšenie kvality života v mestách a podporu infraštruktúry zameranej na ľudí.

Do Európskeho týždňa mobility sa v polovici septembra opäť zapojilo aj naše mesto. „Túto akciu organizujeme u nás už po desiatykrát. Je to nekončiaca snaha obmedziť individuálnu dopravu a propagovať alternatívne spôsoby, čiže cyklistiku, chôdzu a verejnú dopravu,“ povedal Vladimír Adamec z Referátu reg. rozvoja a cestovného ruchu na MsÚ.

Predškóľáci sa zoznámili s autobusom

S cieľom podporovať udržateľnú dopravu a motivovať ľudí k využívaniu verejnej dopravy sa do kampane aj tento rok pripojila spoločnosť Arriva. „V spolupráci s mestom sme pripravili akciu pod názvom Autobus v meste, na ktorú pozývame deti z materských škôl. Hovoríme im o výhodách verejnej dopravy a dostanú aj odmenu. Prijímajú to kladne a myslím, že sa viacerí budú dožadovať cesty autobusom, čo je našim cieľom,“ uviedol Ľubomír Greš z Arriva Liorbus D. Kubín.

Policajti hodnotili vodičov cestnej premávky

„Po programe v autobuse si deti v Oravskej galérii pozreli výstavu s tematikou dopravy a čakali ich tu aj rôzne hry. Okrem toho máme aj akciu Jablko alebo citrón, kde žiaci ZŠ P. Škrabáka asistujú dopravnej hliadke polície,“ doplnil Vladimír Adamec. „Vykonávame dohľad nad plynulosťou a bezpečnosťou cestnej premávky, kde sú účastníci ohodnotení podľa toho, ako sa správali. Ak dobre, dostanú jablko a ak porušili pravidlá v malom rozsahu, dostanú citrón,“ vysvetlil Tibor Šándor, preventista OR PZ Dolný Kubín.

Bariéry v meste pomaly miznú

V rámci ETM zorganizovali členovia zväzu telesne postihnutých akciu Turistika alebo adrenalin na kolieskach. V uliciach mesta sa zišli už po dvanásťkrát. „Zväz telesne postihnutých so zástupcami mesta monitorujú bariéry s prihliadnutím na to, či sú technického rázu a ak sú, tak či je personál nastavený pomôcť pri vstupe do zariadenia,“ opisuje akciu Eva Palugová z odboru sociálnych vecí a rodiny MsÚ. „Bariéry v meste stále sú, aj keď postupne ubúdajú. Touto akciou chceme dosiahnuť, aby boli priestory v D. Kubíne dostupné pre vozíčkarov. Dúfam, že na Brezovci nájdeme čo najviac prevádzok, ktoré budú bezbariérové,“ doplnila Ružena Sekerková zo Slovenského zväzu telesne postihnutých v D. Kubíne. „My máme problém, že vozíčkar nevojde cez dvere do našej prevádzky, keďže tu máme schod. Ale sme ochotné pomôcť zákazníkov. Vymenujeme mu, čo ponúkame a radi ho obslužíme vonku,“ povedala Eva Janáková z pekárskej predajne na Brezovci.

Kubínčania cvičili pilates a zmerali si zdravotné funkcie

V D. Kubíne boli súčasťou ETM aj ďalšie akcie, ako večerná cyklojazda po uliciach mesta, Buď zodpovedný cyklista či Pohyb - investícia do seba. „Naša akcia je zameraná na využitie verejného priestranstva. Pripravili sme si chôdzu nordic walking, pilates, ako aj meranie zdravotných funkcií. To majú na starosti dievčatá z Úradu verejného zdravotníctva. Prišlo tridsať ľudí a aj skupina študentov z obchodnej akadémie, čo nás veľmi teší,“ uzavrela Emília Jurčíková z OZ Aktiv-Relax.

Európsky týždeň mobility je vlajkovou loďou kampane Európskej komisie na zvyšovanie povedomia o udržateľnej mestskej mobilite. Podporuje zmenu správania v prospech aktívnej mobility, verejnej dopravy a iných čistých, inteligentných dopravných riešení. Hlavné podujatie sa koná každý rok od 16. do 22. septembra a vrcholí Dňom bez áut.

redakcia

Zápisky z mestskej kroniky – rok 1976

(IV. časť)

Štvrtýkrát sa vraciame do mestskej kroniky z roku 1976. Prvý príspevok hovorí o návštevnosti a novinkách Oravského hradu, druhý o „milionárovi“ z ČSAD, vodičovi Jozefovi Florekovi. Známu postavou na Mokradi a Bzinách bol poštár Štefan Laurinčík, ktorému je venovaný tretí príspevok. V krátkosti si prejdeme demografické informácie o Orave a našom meste a pripomenieme si koncert učiteľov a žiakov vtedajšej ľudovej školy umenia. Na záver sa budeme venovať priestupkom, ktoré boli v meste riešené v roku 1975. Príjemné spomínanie.



Matúškova (1976). Foto: Jan Brodňanský

Hradná brána otvorená

Na vysokom brale stojí krásavec. Pod ním Oravienka prúdom tečie a v okolitých dedinách sa tiež prúdom život mení. Kedysi hradnou bránou prechádzali panské hintovy a dnes tisíce návštevníkov – turistov, aby sa pokochali pohľadom z výšky na pekné okolie a prezreli si historickú a národopisnú časť expozície. Školské deti vždy najviac zaujme prírodopisné múzeum, kde je vystavená fauna a flóra Oravy i Roháčov a Oravskej priehrady. Oravský hrad navštívilo v máji, v prvom mesiaci tohtoročnej sezóny, vyše 16-tisíc návštevníkov, čo je o 2 000 viac ako vlni v tom istom období. Okrem školských výprav a iných zájazdov z našej republiky prichádza si pozrieť hrad aj veľa návštevníkov zo zahraničia, najmä z Maďarska, Poľska, NDR, ale i zo Sovietskeho zväzu, Švédska, Holandska, Brazílie atď. Od budúceho mesiaca sprístupnia verejnosti aj historickú expozíciu: dobové zbrane, makety o vývoji hradu a Oravy, inštalované v citadele Oravského hradu.

Milionári z ČSAD Dolný Kubín

V ten deň bolo v závode ČSAD Dolný Kubín od rána rušno. Bodaj by aj nie, keď sa zamestnanci pripravovali privítať vodiča, ktorý oslavoval veľký úspech: najazdil totiž 1 500 000 kilometrov bez dopravnej nehody a to je ozaj vysoké číslo, prihliadnuc na jeho vek. V minulom týždni v stredu sa zhromaždili pred bránou závodu a keď Jozef Florek vchádzal s autobusom dnu, vítala ho hudba, závodná stráž a usmiate tváre spolupracovníkov. A potom už nasledovali gratulácie od riaditeľa závodu, Jozefa Štriflera, technického námestní-

ka podniku ČSAD Banská Bystrica, Martina Svitanu a ďalších. Gratulanti mu priali všetko dobré a veľa úspechov do ďalších „miliónoch“. Štyridsaťdvaročný Jozef Florek je prvým z vodičov nielen na Orave, ale i v stredoslovenskom kraji, ktorý v týchto rokoch už vyjazdil toľké dialavy. Miliónpäťstotisíc kilometrov je naozaj vysoké číslo. Najazdil ich od roku 1960, kedy prišiel pracovať ako vodič osobnej zahraničnej dopravy do závodu v Dolnom Kubíne. Prešiel skoro všetkými štátmi Európy. Na cestách preukázal aj príkladnú statočnosť pri záchrane ľudských životov.

Raz pri ceste do Rumunska smerom od Brašova sa prevrátil cudzí autobus a začal horieť. Jozef Florek dlho neváhal a spolu s cestujúcimi pomáhal dostať sa von z autobusu zraneným osobám. Nakoľko sa havária stala v nočných hodinách, naložil ich do svojho autobusu a odviezol. Takto mnoho ľudí zachránil pred smrťou zhorením. Pri výkone svojho povolania pomáhal neraz vodičom iných národností pri odstraňovaní následkov havárie, o čom svedčia aj listy z Talianska, Bulharska či Maďarska. Jozefa Floreka považujú za najlepšieho vodiča závodu. Chvália si ho nielen pracujúci závodu, spolupracujúci, ale aj cestujúci. Keď idú niekde do cudziny a vybavujú autobus, za vodiča si želajú jeho. Tohto skromného človeka odmenili za vynikajúce výsledky odznakom „Najlepší pracovník Ministerstva dopravy“ a je vlastníkom odznaku „Vzorný vodič“. Navrhli ho tiež na udelenie odznaku „Najlepší vodič v medzinárodnej doprave“, priznávaného Medzinárodnou úniou cestnej dopravy IRU so sídlom v Belgicku.



Priáním Jozefa Floreka je: „Bez nehody aspoň do dvoch miliónov kilometrov s porozumením zamestnávateľa a rodiny“.

Tisícky kilometrov s poštárskou kapsou

Štefan Laurinčík má svoj rajón v Dolnom Kubíne. Ráno prídete do práce na Poštový úrad, kde si do svojej veľkej kapsy naloží listy, dôchodky a noviny, ktoré treba doručiť a potom vykročí na svoju každodennú púť po známej trase ZVL, n. p., Dolný Kubín, sídlisko pri ZVL, mestská časť Mokrad, Jelšava, mestská časť Bziny. Túto trasu denne absolvuje už 10 rokov, a to je už pekných pár tisíc kilometrov v nohách za tú jednu dekádu, keď nastúpil do poštových služieb v roku 1966. Štefan Laurinčík patrí medzi svedomitých pracovníkov, ktorého prácu neraz ocenili čestnými uznaniami a vecnými odmenami.

Populácia stúpa

Za prvý štvrtrok 1976 sa v dolnokubínskom okrese narodilo 704 detí a zomrelo 195 ľudí. Dolnokubínsky okres (pozn.: vrátane dnešných okresov Námestovo a Tvrdošín) má v súčasnosti 100 200 obyvateľov. V okresnom sídle Dolný Kubín žije dnes už cca 11 300 obyvateľov.

Hudobný koncert z čias renesancie a baroka

Okolo 100 divákov a poslucháčov zaplnilo sálu Literárneho múzea P. O. Hviezdoslava. Prišli, aby si vypočuli skladby niektorých autorov vážnej hudby. Zo strany poslucháčov o tieto skladby bolo badať veľký záujem, čoho dôkazom bola aj návštevnosť. Hudba z čias renesancie a baroka sa páčila. Vystúpili s ňou učiteľka Ľudovej školy umenia a ich bývalí žiaci a na svojich hudobných nástrojoch ukázali svoje umenie. Peknú atmosféru dokreslovala recitácia Petra Škrabáka, Kristíny Slamkovej a ďalších recitátorov. Nielen tóny, ktoré vychádzali z nástrojov učiteľov, lahodili srdcu. Na večeri hudby a poézie sa predstavili tiež bývalí absolventi Ľudovej školy umenia, nateraz poslucháči hudobného konzervatória v Žiline: Tánička Medzihradská a Klára Leváková z Dolného Kubína a Jana Lehotská z Oravskej Poruby. Tánička Medzihradská len pred nedávnom mala klavírny koncert v Dolnom Kubíne, Žiline a v Ružomberku. Je to nádejná klaviristka na vysokej úrovni, hrdosť LŠU i žilinského konzervatória. Na súťaži v rámci ČSSR v Hradci Králové za žilinské konzervatórium sa umiestnila na 1. mieste klavírnou hrou Jána Cikkeru Variácie na slovenskú ľudovú pieseň.

Priestupkovosť v uplatňovaní zákona v meste (krátené)

Zo zákona vyplýva pre národné výbory úloha zabezpečiť za širokej účasti občanov ochranu socialistického poriadku. V zásade ide o to, aby budovanie rozvinutej socialistickej spoločnosti nenarušovali prejavy nedisciplinovanosti, ktoré sťažujú plnenie úloh štátnej správy, narušujú verejný poriadok alebo socialistické spoluzitie občanov. Národné výbory dbajú o to, aby občania prekonávali prežitky minulosti vo svojom konaní a myslení a aby sa plne rozvíjali socialistické vzťahy medzi ľuďmi. Napriek úsiliu v oblasti prevencie a výchovnému pôsobeniu na občanov je výskyt priestupkov v našom meste vysoký a mierne narastá aj oproti minulým rokom.

Najpočetnejšiu skupinu priestupkov v roku 1975 tvorilo narušovanie socialistického spolunažívania, až 47 z celkového počtu 73 priestupkov. Ide o rôzne urážky na cti, menšie fyzické násilie, susedské nehody, prípady drobného výtržníctva,

rušenie nočného pokoja a nedorozumenia v rodinách. Z vykázaných 47 prípadov 29 prípadov malo charakter slovného napadnutia, 11 fyzického napadnutia a 7 prípadov nedorozumenia v rodinách. Ďalšiu skupinu priestupkov tvorí drobné poškodzovanie majetku v socialistickom vlastníctve, ale tiež v osobnom vlastníctve. Ide o poškodzovanie verejného osvetlenia, zelene, okrasných rastlín a verejného zariadenia. Priestupkov takéhoto charakteru bolo 7. Ďalšie priestupky vznikli pri porušovaní železničných predpisov – prechod po zakázaných priestoroch a cestovanie bez platného cestovného lístka v 10 prípadoch. Dva priestupky boli na pracovníkov pohostinstiev a závodov verejného stravovania z titulu porušovania zákona o boji proti alkoholizmu. Zbytok priestupkov tvorili priestupky z oblasti cestnej dopravy.



Znepokojujúcim javom je priestupkovosť mládeže, ktorá sa podieľala na 10 prípadoch, z toho dvoch spáchaných pod vplyvom alkoholu. Prejednaním týchto priestupkov bolo zistené, že všetci mladiství priestupcovia majú nedostatky v rodinnom kontakte, vo výchovnom pôsobení rodiny. Vplyvom rozháraných rodinných pomerov vyhadávajú potom defektnú spoločnosť, najmä v pohostinstvách (v Majáku na Brezovci) alebo v bufetoch (na stanici a v Orave). Vážnym problémom sú stále priestupky, páchané pod vplyvom alkoholu. Národnému výboru je daná možnosť okrem obmedzenia predaja alkoholických nápojov úplne zakázať ich predaj v dňoch výplat, ale i v iných pracovných dňoch, a to vo všetkých predajniach a závodoch verejného stravovania. Chýba organizačná činnosť protialkoholických poradní. Významným podielom v boji proti alkoholizmu by prispelo zriadenie záchytnej stanice priamo v meste. Do záchytnej stanice v Trstenej bolo dodaných 7 osôb, okrem toho pre trestné činy ublíženia na zdraví a výtržníctva spôsobeného pod vplyvom alkoholu priamo v pohostinstvách bolo stíhaných 14 osôb.

*Originálny zápis z mestskej kroniky z roku 1976
spracoval Vladimír Adamec.*

*Text reflektuje dobu, nie názorové presvedčenie redakcie.
Foto J. Broďanského na tejto strane: budova SEZ (1976).*



FOTOHÁDANKA

Viete, kde sa nachádza lokalita z obrázku?

Odpovede posielajte na adresu sutaz@dolnykubin.sk do **15. 10. 2024**. Vyžrebovaného výhercu odmeníme.

V augustovom čísle ste mali uhádnuť vstup do budovy železničnej stanice.

Cenu posielame Petre L.

divadlo komédie

KOCÚRIKOVÁ
TLUČKOVÁ
OŇOVÁ
BRYCHTOVÁ
KUFFELOVÁ
VAČKOVÁ
ŠVOŇAVSKÁ
VALOCKÁ

ELŽBIETA JODŁOWSKA
KLIMAKTÉRIUM... a čo?
komédia - kabaret - fraška s pesničkami

od režiséra úspešných komédií a muzikálov: MAMMA MIA!, BOYBAND, HORÚCA SPRCHA, ŠIALENÉ NOŽNÍČKY a iné

11. 10. 2024 MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO **19:00 HOD.**
www.msksdk.sk DOLNÝ KUBÍN | DIVADEĽNÁ SÁLA vstupné 20,-€

SILNÉ REČI
UVÁDZAJÚ

TOMÁŠ HUDÁK & MICHAEL SZATMARY
KONEČNE SPOLU
STAND-UP @MEDY ŠPECIÁL

18.10. DOLNÝ KUBÍN MSKS

FIHA tralala
UVÁDZA PESNIČKOVÚ ŠOU
KOLESO ŠTASTIA

19. 10. 2024 O 16.00 H
MSKS DOLNÝ KUBÍN

PREDAJ VSTUPENIEK: WWW.MSKSDK.SK | WWW.FIHATRALALA.SK